

Izhaja vsak dan s jutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1[—], na 16 straneh Din 2[—], mesečna naročnina Din 20[—], za tujino Din 30[—]. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rekopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. Podružnica v Celju, Slomškova trg št. 4.

Št. 91

Ljubljana, sreda, dne 17. septembra 1930

Leto I.

Zaključek ženevske debate o Panevropi

Italija in Nemčija za Hendersonovo tezo o vprašanju razorožitve - Velik govor nemškega zunanjega ministra proti vojni — Vprašanje reforme tajništva in narodnih manjšin

Zeneva, 16. sept. n. Danes dopoldne je v plenumu skupščine Društva narodov govoril italijanski delegat senator Scialoja, ki je glede vprašanja razorožitve dejal, da se popolnoma strinja z navedeno, ki jih je izrazil britanski zunanji minister Henderson, to se pravi, da bo Italija podpirala angleško-nemško tezo, da se akcija za razorožitev izvede brez ozira na vprašanje garancij za svetovno varnost. Proti temu se je postavila Francija, ki zahteva, da se razorožitev izvede v skladu z ojačenjem varnosti.

Scialoja je za tem govoril o potrebi reforme tajništva Društva narodov v zmislu stališča italijanske vlade, ki je proti sedanjemu sestavi tajništva, v katerem imata Anglija in Francija večino.

Glede evropske unije je dejal, da je za njeno ustvaritev največja težava ta, da ji manjka notranje moralne in privlačne sile, kakršna je obstojala takrat, ko sta se n. pr. ujedinili Nemčija in Italija. Zaradi tega se je treba omejiti na evropske probleme.

Za Scialoja je nastopil nemški zunanji minister Curtius, ki je izjavil, da je nemški narod doživel nekoliko razočaranje glede Društva narodov, da pa prejšnje ne bo nasprotoval delu in namenom društva. — Društvo narodov je nujen faktor nemške zunanje politike. Čeprav sedanje razmere niso sijajne, vendar je govornik izključil že samo misel, da bi se te razmere spremenile s pomočjo vojne. On se v tem pridruzuje Briand. V vseh težavah in sporih je treba, da prevzame pri njihovem reševanju vodstvo Društva narodov in da to dovede do mirne rešitve vseh takšnih vprašanj. Nemška teza je, da ni le dovolj sama gostobesednost proti vojski, marveč da

mora Društvo narodov odstraniti tudi prave vzroke.

V pogledu razorožitve se je Curtius pridružil izjavi angleškega zunanjega ministra Hendersona in je naglasil, da se mora konferenca za razorožitev sestati čim prej, na vsak način v prihodnjem letu. Nemčija bo zahtevala samo ravnopravnost v vprašanju razorožitve.

Kar se tiče narodnih manjšin, je nemško stališče prav takšno, kakršno je bilo lani. Curtius je ponovno izrazil zahtevo, da se Društvo narodov ne preneha baviti s tem problemom in da ne sme smatrati, da je problem Londono rešen. Zahteval je, da se odloži vprašanje o narodnih manjšinah 6. komisiji, v kateri bo on sam še govoril o tem vprašanju.

Glede evropskega sodelovanja je Curtius izrazil zahvalo zunanjemu ministru Briand, ki je prvi začel govoriti o tem vprašanju. Nemčija ima več interesov kakor katerakoli druga država, da se ustvari to sodelovanje.

Na koncu je govoril Curtius o gospodarskih vprašanjih, posebno o nezaposlenosti, ki povzroča predvsem nemškemu narodu velike težave. Opozoril je na konferenco 6. komisije, ki je nekak poskus rešitve celotne gospodarske krize na določenem ozemlju.

Plenum Društva narodov namerava še danes zaključiti splošno razpravo. Zaradi tega se bosta vršili še danes dve seji, popoldne in ponoči. Jutri so na dnevnem redu volitve za svet Društva narodov.

Povoljen vtis govora dr. Curtiusa.

Zeneva, 16. sept. d. Nemški zunanji minister dr. Curtius je danes dobil od zastop-

nikov 51 držav, ki so zbrane v Ženevi, zaupnico. Govoril je ob veliki napetosti. — Splošno je simpatično dojmilo vse, da se je najprvo spomnil dr. Stresemanna. Nato je popolnoma odkrito izjavil, da je za Nemčijo ves mednarodni razvoj zadnji čas prinesel marsikatero razočaranje. Kljub temu pa lahko ugotovi, da je načelno stališče Nemčije napr. Društva narodov danes kot prej povsem pozitivno. — Dr. Curtius je ostro odklonil vse misli na vojno. On smatra za brezpogojno potrebno, da se že vsaka misel na tako možnost kar v naprej izključi. Ne dvomim, da smo v tem vsi edini, ker jamčimo svojim narodom, da se ne bo nihče igral s takimi mislimi. Trdna odločitev preganiti vsako misel na vojno zahteva na drugi strani, da se namesto vojne najdejo in uporabljajo druga sredstva že zato, da se pravično lahko rešijo obstoječi problemi in problemi, ki se še pojavijo. S polnim prepričanjem se lahko strinjam z besedami g. Brianda, nikoli se ne sme Društvo narodov zapreti kakemu toku ali kakim misli, pa naj bi izgledali taki toki ali take misli še tako vznemirljivi. Naše delo na organizaciji miru mora biti v tem, da vojno preprečujemo ne v prvi vrsti s pripravami represivnih ukrepov, temveč z očuvalnimi sredstvi.

Govor dr. Curtiusa je bil večkrat z živahnim odobravanjem prekinjen. Govorniku so ob koncu vsi čestitali.

Zeneva, 15. sept. d. V nadaljnjem poteku debate sta povzela besedo še dva zastopnika izvenevropskih držav, in sicer Maharadža Bikana in voditelj kitajske delegacije, poslanik v Londonu Chao-chu-wu. Maharadža je izrazil tehtne pomisleke proti načrtu ožjega sodelovanja Evrope. Društvo

narodov ni samo za Evropo, tudi ne samo za Azijo, temveč za ves svet. Zastopnik Kitajske pa je pozdravil načrt Evrope in se pridružil izjavam avstrijskega zveznega kancelarja, ki je govoril za idejo združitve po skupinah.

Sedanje stanje vprašanja Panevropi

Zeneva, 16. sept. n. Vprašanje evropske unije je ta trenutek v tej-le fazi. Večina evropskih delegacij je složna v tem, da se osnuje posebna komisija za proučevanje tega vprašanja. V tej komisiji mora biti zastopanih 27 evropskih držav. Ideja, da se prepustijo kot opazovalci zastopniki držav, ki pripadajo drugim kontinentom, je bila zavrnjena od nemške delegacije, ker bi se na ta način ustvarili dve kategoriji članov Društva narodov. Sedaj se še dogovarjajo, ali bi se stvar predložila 6. komisiji, kakor je to predlagal zastopnik Velike Britanije, ali bi se takoj začelo delo v komisiji za proučevanje tega vprašanja, katera bi ad hoc bila imenovana od sveta Društva narodov, kot je to predlagal zastopnik Francije.

Sklepi agrarnih držav.

Zeneva, 16. sept. n. Delegati držav, ki so se udeležili konferenca za agrarna vprašanja v Varšavi, so imeli včeraj skupno kosilo, na katerem je bilo sklenjeno, da nastopijo romunski trgovinski minister Madgearu danes popoldne ali zvečer kot govornik vseh teh omenjenih držav v skupščini Društva narodov in da poroča o zaključkih agrarne konference v Varšavi. — Poljski delegat in bivši minister Gliwic pa je bil določen, da brani stališče držav v drugi komisiji Društva narodov, katera se bavi z gospodarskimi vprašanji.

Položaj v Nemčiji po nedeljskih volitvah

Brüningova vlada ne odstopi - Novemu parlamentu se ne prerokuje dolgo življenje

Berlin, 16. septembra. AA. Po uradni statistiki bo sestavljen novi državni zbor sledeče: socialistov 143, narodnih socialistov 107, komunistov 76, centuramašev 68, nacionalistov 41, poslancev ljudske stranke 29, gospodarske stranke 23, državne stranke 20, bavarske ljudske stranke 19, agrarcev 18, krščanskih socialistov 14, kmečke stranke 6, konservativcev 5, desničarske ljudske stranke 3, poljedelske zveze 3 poslanci; vseh skupaj 576 poslancev.

Berlin, 16. septembra. AA. Ker je število poslancev ljudske stranke naraslo na 30, bo štel novi nemški parlament 576 poslancev.

Berlin, 16. septembra. AA. Državni zbor se bo sestel 13. oktobra.

Berlin, 16. septembra. n. Končni rezultati volitev so bili po prvem iznenadenju sprejeti s precejšnjo ravnodušnostjo. Ze tekom včerajšnjega dneva so je situacija razbistrila. Danes so si bili vsi politični krogi na čistem, da zmaga desničarjev in levčarjev ne more biti odločilnega pomena za nadaljni razvoj nemške državne politike. Rezultati teh volitev so povsem slični rezultatom volitev iz leta 1924. Takrat je nemški narod stal pod dojmom težke valutne krize, kar so izrabili ekstremistični elementi prav tako kot v nedeljo, ko so spravili ljudske mase na volišča ne toliko zaradi tega, ker so bili ljudje zares pripadniki njihovih strank, marveč zaradi splošnega nezadovoljstva spričo težke gospodarske krize. Leta 1924. so dobili od 472 poslancev komunisti 62 mandatov, nacionalni socialisti pa 32. Takrat parlament ni dolgo trajal. Ekstremisti so prepričali vsako delo v parlamentu in zaradi tega je moral biti državni zbor razpuščen. Leta 1924. v decembru so se vršile nove volitve, v katerih so komunisti doživeli strašen poraz, tako da so v novem parlamentu imeli komaj 3 poslance, pa tudi nacionalni socialisti so dobili le polovico svojih prejšnjih mandatov. Ne da se trditi, da se bo to ponovilo letos. Gotovo pa je, da bo moral

biti tudi novi državni zbor prej ali slej iz različnih razlogov razpuščen.

Položaj je toliko boljši, ker socialisti ne zavračajo sodelovanja s centrom, med tem ko je sodelovanje centruma z nacionalnimi socialisti izključeno, ker ti poslednji ne delajo samo proti obstanku parlamentarnega režima in za vzpostavitev fašistovske diktature, nego očitno napovedujejo borbo proti Židom in v zunanji politiki borbo proti obstoječim mirovnim pogodbam. Njihov organ »Völkischer Beobachter« ostro napada današnji režim in poziva vlado, da takoj odstopi.

Med tem vse kaže, da dosedanji kancelar Brüning ne namerava ustreči Hitlerjevim zahtevam. Danes dopoldne ob 11. se je vršila seja ministrskega sveta. Brüning je imel pred to sejo pa tudi snoči sestanek z državnim predsednikom Hindenburgom. Treba je ugotoviti, da presojajo danes politični krogi situacijo kot popolnoma normalno, čeprav priznavajo, da je položaj zelo težak in da ni v nobenem slučaju upravičen optimizem. Izgleda, da bo vlada dr. Brüninga ostala še nadalje na krmilu in da bo nespremenjena stopila pred novi državni zbor ter mu predložila v odobritev vse dosedanje izredne nujne odredbe v zadevi finančne sanacije države.

Berlin, 16. septembra. AA. Predsednik pruske vlade Braun je izjavil dopisniku »United Press«, da je prepričan, da niso z izidom novih volitev ogroženi niti vlada, niti varnost, niti zunanja politika. Izjavil je dalje, da je treba sestaviti vlado široke koalicije, ki naj v prvi vrsti zboljša gospodarske prilike.

Konferenca podonavskih držav

Beograd, 16. septembra. AA. Na mednarodni konferenci podonavskih držav, ki bo 20. t. m. v Krakovu, bo zastopal našo vlado dr. Franjo Gospodnetič, pomočnik ministra financ. Člana našega odposlanstva pa sta glavni tajnik trgovske zbornice v Beogradu Svetolik Marodić in referent generalne direkcije carin Jovan Radulović.

Narod bo z vsem zaupanjem sledil svojemu kralju

Izjava ministra Nikole Preke mostarskim novinarjem

Mostar, 16. sept. l. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Nikola Preka je prispel v Mostar in je po dohodu dal novinarjem to-le izjavo: »Namen mojega potovanja je bil, da pregledam vse naprave, ki spadajo v moj resor ter da pridem v stik z narodom in se poučim o njegovem razpoloženju. Lahko vam takoj rečem, da sem nenavadno zadovoljen nad nepričakovanim sprejemom, ki sem ga bil deležen od naroda. Razpoloženje, ki sem ga videl v teh krajih najbolje dokazuje, s kakšnim navdušenjem je bil sprejet akt N. V. kra-

lja od 6. januarja in deklaracija vlade. — Kmetje imajo vse zaupanje v to politiko in so posebno hvaležni N. V. kralju, da uživajo vsi državljani enakopravnost. To je za nas prebivalce Bosne in Hercegovine, ki smo razdeljeni po plemenu in veri, zelo važno, ker narod želi pozabiti vse, kar nas je zadnjih deset let razdvajalo. Narod ne najde dovolj besedi za zahvalo N. V. kralju, ki je nosilec te velike misli. Zato bo narod z vsem zaupanjem kralja podpiral in mu sledil.«

Delovanje vrhovnega zakonodajnega sveta

Pretres novega gradbenega zakona končan - Plenum sklican za 26. t. m.

Beograd, 16. septembra. AA. Sekcija vrhovnega zakonodajnega sveta je proučevala predlog gradbenega zakona od 5. do 16. septembra. Na današnji seji je bil pretres tega zakonskega načrta zaključen. Sejam je predsedoval član vrhovnega zakonodajnega sveta dr. Dušan Subotić, člani sekcije pa so bili gg. Ivan Hribar, dr. Prvišlav Grisogono, Daša Popović, dr. Stefan Sagadin, dr. Miroslav Stojadinović in Peter Cirić. Ministrstvo za gradnje je zastopal referent Jovan Obradović, višji svetnik tega

ministrstva. Tekom proučevanja so si člani sekcije ogledali Beograd in naselja v njegovi okolici, da bi se mogli na licu mesta prepričati o predpisih, ki bodo v novem gradbenem zakonu.

Beograd, 16. septembra. AA. Plenarna seja vrhovnega zakonodajnega sveta je sklicana za 26. t. m. Na dnevnem redu bodo zakoni in pravilniki iz resorja ministra socialne politike in narodnega zdravja in gradbeni zakon.

Nov velik polet iz Evrope v Avstralijo

Angleški letalec, ki je včeraj odletel, hoče potolči Hinklerjev rekord

London, 16. sept. AA. Davi ob zori je startal z letališča v Croydonu instruktor londonskega letalskega kluba Matthews. Letalec leti sam in bo poizkušal potolči Hinklerjev rekord, ki je letel iz Londona v Avstralijo 15 dni in pol. V kratkem bodo poizkušali potolči Hinklerjev rekord štirje angleški letalci. Matthews, ki je učil letalstva miss Amy Johnson, ima za seboj osemletno letalsko prakso. Leti v enosedeznem letalu »Puss Moth«, tipa standard, ki je opremljeno s posebnim tankom za gorivo tako, da ima letalec s seboj 100 galonov

goriva. Upa, da bo preletel daljše etape kot Hinkler, ki so znašale 1500 do 2000 milj. Matthews ima s seboj tudi puško. Letalec je brez zaščitnih naočnikov in upa, da bo prispel v Sofijo še danes. Letel bo v Avstralijo preko Alepa, Bagdada, Bender Abbasa, Jodshpurja, Kalkute, Bangkoka, Rimbonga do Port Darwina.

Konec stavk v Franciji

Pariz, 16. septembra. AA. Stavka tekstilnih delavcev v Roubaixu in Tourcoingu je končana. Val delavci so se vrnili na delo.

Odmevi tržaškega procesa

Mnenje glasila protifašistske koncentracije - Rimska »Tribuna«
o načinu usmrtnice obsojencev

Pariz, 16. septembra. n. Organ protifašistske koncentracije »Liberté« je objavil oster članek o tržaški obsodbi. List napada govora državnega tožilca Dessija in zadržanje uradno postavljenih braniteljev. »Liberté« posebno naglašuje, da je državni tožilec v svojem govoru dejal, da mora po propasti habsburške monarhije priti do zblizanja in bratstva med onimi narodi, ki jih je tlačila bivša habsburška dinastija. »Liberté« pravi, da je bilo to mogoče le vse dotlej, dokler ni nastopil fašistovski režim. Demokratska vlada v Italiji se je poskusila upirati nacionalnim in fašistovskim nasiljem, in če bi ji bilo uspelo, bi tako slovanski kot nemški manjšini zagotovila njune pravice.

Med tem pa je tržaški fašist Giunta s svojo bando začel preganjati Slovence. Zažgal je hotel »Balkan«, potem pa rušil in ubijal vse, kar je bilo slovanskega. Fašistovska vlada je nato začela uničevati vse prav po vzoru Giunte. Tako je zaprla vse slovanske šole, nasilno začela spreminjati slovanska imena, fašisti so ropali in ubijali. Vse ono, česar so bili obtoženi Slovenci v zadnjem procesu, je zakrivil sam fašizem. Prav za prav so se obtoženci le branili pred fašistovskimi roji.

Na koncu ugotavlja list, da so Slovani v Italiji izpostavljeni takšnemu preganjanju, da je bilo poslednje dni aretiranih na stotine ljudi. Slovanski manjšini se v Italiji prav tako godi kot italijanskim protifašistovskim elementom. Slovenci in Hrvatje morajo bežati iz Italije, toda kljub temu se bo borba s fašisti nadaljevala in ojačila. Fašistovski oblastniki, pravi list, so nasledniki Habsburžanov, ki so avstrijskega krvnika Langa zamenili z generalom Critinijem in državnim tožilcem Dessijem. In prav tako kot Habsburžani, tudi fašistovski režim ne bo mogel utiti svoji usodi.

Rim, 16. septembra. n. Današnja »Tribuna« skuša pobijati trditve očividcev, ki so opazovali usmrtnice Miloša, Marušiča, Valenčiča in Bidoveca. Te trditve, kot pravi rimski list, so priobčili nekateri ljubljanski listi. Med drugim je bilo — po poročilih »Tribune« — v teh listih navedeno, da obtožencem niso dali trenutke časa, da bi si odpočili, nego so jih takoj po obsodbi odvedli na morišče, okovane in zaprte v blindirane avtomobile. Na morišču so morali obsojenci čakati na bataljon fašistovske milice, ki mu je bilo ukazano, da izvrši eksekucijo. Potem so privezali obsojence na stole in jih ubili. Toda fašistovski miličniki so morali nekajkrat streljati, ker niso dobro merili. Mnogi miličniki in en njihov častnik so se onesvestili.

Hindenburgov vzhodni program ob času vojne

Od vlade je zahteval nasilno preselitev Poljakov - Ogorčenje na Poljskem

Varšava, 16. septembra. Poljski listi se obirno bavijo s takimenovanim »Hindenburgovim raportom«. Pred dnevi je objavil ta dokument, ki je bil do sedaj docela neznan, belgijski list »Le Soir«. Gre za pismo, datirano od 5. julija 1918, ki ga je poslal tedanji vrhovni poveljnik nemške armade maršal Hindenburg vsem ministrom in ki se je nanašalo na organizacijo nemških mej po končni zmagi.

Med drugim je naglašal v tem pismu sedanji predsednik nemške republike, da je treba na površini kakih 20.000 kvadr. kilometrov na vzhodni meji prisilno izgnati poljsko prebivalstvo in naseliti namesto njega Nemce. To da zahtevajo vojaški interesi, a obenem se bo doseglo s tem, da se zgradi gost in širok zid med Poljaki v Prusiji in njihovimi brati izven nje. Tako se uničijo tudi vsi upi Poljakov, da bi se mogli kdaj ujediti.

Kritika delovanja oblastvenih organov

Beograd, 16. septembra. AA. Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je dobil z gotovih strani obvestila, da se v tisku ne more kritizirati delovanja organov državnih, banovinskih in občinskih oblastev. S tem v zvezi smo obveščeni, da z nobenim zakonom, tudi ne z zakonom o tisku ni prepovedana objektivna kritika delovanja in ravnanja organov oblastev, temveč je vsakemu dano na prosto, da potom tiska objavi in pokaže na vsako nepravilnost organov oblastev pod osebno odgovornostjo za resničnost objave.

V tem zmislu je predsednik ministrskega sveta izdal tudi potrebne navedbe in navodila za pravilno uporabo zakona o tisku. (Centr. Presburo.)

Pirc remiziral z Miesecom

Frankfurt, 16. septembra. d. V 9. kolu je bila partija med Kashdanom in Niemcovičem prekinjena. Kashdan je zmagal v 36 potezi nad Sämischem. Niemcovič je v 31 potezi zmagal nad Collejem. Partija Ahues proti Thomasu se je končala s Thomasovo kapitulacijo. Partija List-Mannheimer se je končala z Listovo zmagom. Przepiorka je premagal Orbacha, ki se je v 27 potezi udal. Partija Mieses-Pirc je bila remis. Colle je zmagal nad Thomasom. V partiji Przepiorka-Pirc se je Pirc udal.

Stanje po 9. kolu: Kashdan in Niemcovič 7 in pol, Ahues 6 in pol, Przepiorka 5, List 4 in pol (2), Colle 4 (2), Sämisch 4, Mieses in Pirc 3 in pol, Thomas 3, Orbach 1 (2), Mannheimer 1.

»Tribuna« pravi, da je vse to laž, nikakor pa ne more zavriniti trditve, da obsojencem ni bila dana minuta počitka in da so morali miličniki sprožiti več saly nanje. Za tem skuša rimski list dokazati, da se fašistovski miličniki niso branili izvršiti ukaza svojega poveljnika in da niti niso padali v nezavest ter da končno niso streljali samo Kalabreži in Sicilijanci. List pravi, da so danes sploh vsi Italijani enega in istega kova in da, ko oblečejo fašistovski kroj, znajo, ne da bi se jim tresla roka in srce, s strelom iz puške kaznovati vsakega sovražnika domovine.

Še dva procesa proti Jugoslovanom

Zagreb, 16. septembra. k. »Novosti« poročajo: Proces proti 69 Slovincem se bo nadaljeval v Rimu dne 22. t. m. Posebno sodišče za zaščito države v tem drugem procesu ne bo sodilo onih, ki so bili aretirani po zaključitvi tržaškega procesa. Za te ljudi se bo vršil nov proces. V tej tretji skupini bo sojenih okrog 100 ljudi, ki so bili, kot pravi fašistovski tisk, aretirani na podlagi izpovedi obsojenih. Med njimi je tudi rodbina enega izmed usmrtenih. Z obtoženci druge in tretje skupine postopajo oblasti v Rimu zelo surovo in s silo zahtevajo od njih priznanja protidravnih prestopkov. Doznavamo, da je večina zaradi neprestanega slabega postopanja obolela in da jih bo bržkone več umrlo v zaporu. Andrej Manfreda, ki je bil v Trstu obsojen na 10 let ječe, je toliko oslabil, da pričakujejo, da bo kmalu izdihnil. Četverica žrtev je bila prenešana v noči po eksekuciji na tržaško centralno pokopališče in tam tajno pokopana.

Italijanski protest v Atenah

Atene, 16. septembra. n. Italijanski odpravnik poslov je bil pri grškem zunanjem ministru in je v zelo prijateljskem tonu izrazil svoje nezadovoljstvo, da je grški tisk prinašal o tržaškem procesu in o usmrtnici štirih iredentistov informacije in članke, v katerih je ostro obsojal postopanje italijanskih oblasti. Dodal je, da priznava, da se je Grčija kazala napram Italiji vedno kot prijateljska soseda.

Grški zunanji minister je na ta protest italijanskega odpravnika poslov odgovoril, da na žalost v tej zadevi ne more po zakonitem potu ničesar storiti na ljubo Italiji, ker je tisk svoboden in da mora opozoriti, da je bila grška javnost vedno zelo objektivna, kadar je presojala odnose med Italijo in Jugoslavijo. V ostalem je z obžalovanjem potrdil, da je del grškega tiska zelo ostro opisoval tržaške dogodke.

Vse te načrte je seveda preprečila zmagazavezniškega orožja, ki je prišla kmalu potem, ko je bil zamišljen ta okrutni program.

Varšava, 16. septembra. AA. Ilustrirani list »Kurier« kodzjenik komentira spomine predsednika nemške republike Hindenburga in pravi o teh spominih, da so dokument barbarstva in nezaljubljenega cinizma. Taisti Nemci, ki se s tolikšno vne-
mo zalagajo za zaščito narodnih manjšin, so bili med svetovno vojno za to, da se naj razprše milijoni Poljakov. Ideal o nemški državi, ki o njem govori Hindenburg v svojih spominih, zasluži posebno pozornost glede na nemško propagando proti poljskemu koridorju. Osebe, ki so med svetovno vojno poveljevale nemški vojski in ki so priporočale politiko aneksije Poljske, so sedaj na čelu nemške državne uprave.

Brzovjavni pozdrav ministru Demetroviću

Beograd, 16. septembra. AA. Od naše trgovske zbornice v Solunu je sprejel minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič sledečo brzovjavo: »S svečane seje jugoslovske trgovske zbornice v Solunu, v navzočnosti predstavnika Nj. Vel. kralja in vašega zastopnika v osebi dr. Julija Tomičića, našega diplomatskega predstavnika generalnega konzula Kojića in povabljenec pri otvoritvi našega paviljona, ki častno predstavlja našo državo, izvolite, g. minister, sprejeti izraze naše hvaležnosti za sodelovanje naše vlade na tem sejmju s paviljonom, ki prikazuje verno sliko našega gospodarstva. — Jugoslovska trgovska zbornica v Solunu.«

Visoko odlikovanje prof. Pupina

Beograd, 16. septembra. AA. Z redom Belega orla I. stopnje je bil odlikovan dr. Mihajlo Pupin, profesor na newyorskem vseučilišču Columbia.

Imenovanja v državni svet

Beograd, 16. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog predsednika vlade in ministra za notranje zadeve postavljen za predsednika državnega sveta dr. Ninko Perić, minister v pokojju.

Beograd, 16. septembra. AA. Za člane državnega sveta sta postavljena v 1/2 generalni inspektor ministarstva za notranje zadeve Ignjat Stefanović in banški inspektor banske uprave dunavske banovine Stanko Štruppi.

Z otvoritve nove tobačne tvornice v Nišu

Laskave besede avstrijskega poslanika o Njeg. Veličanstvu kralju in jugoslovskega narodu

Niš, 16. septembra. l. Na svečanostih blagoslovitve tobačne tovarne in odkritja kipa Nj. Vel. kralja v Nišu, je bilo mnogo gostov iz Beograda, med drugimi tudi člani diplomatskega zbora. Po govoru predsednika upravnega odbora uprave monopolov g. Ignjata Bajlonija na svečanem banketu, je prišel v dvorano avstrijski poslanik v Beogradu g. Plenis ter se v imenu diplomatskega zbora zahvalil za ljubeznivo povabilo upravnega odbora. G. Plenis je v svojem imenu izrazil tudi jako laskave mnenje o naši državi, o narodu in kralju ter dal izraza prepričanju o naši lepi bodočnosti. Med drugim je g. Plenis rekel: »Gospod general! Ekszellenca! V imenu članov diplomatskega zbora imam čast se zahvaliti g. predsedniku Bajloniju za povabilo, ki nam ga je blagovolil poslati.

Hkrati čestitamo k otvoritvi veličastne tovarne, ki smo si jo pravkar ogledali. Videli smo tudi krasen kraj vaše lepe domovine in veliki napredek, ki ga je dosegla vaša tobačna industrija pod vladjo Nj. Vel. kralja. Povsod smo lahko konstatirali, koliko se lahko napravi s potrpežljivostjo, z delom in z organizacijo. To je hrabrilno za vse nas diplomate in nam daje nado, da se bo zlo, ki pritiska danes človeštvo, moglo izlečiti s potrpežljivostjo, delom in organizacijo.

Gospo in gospodje! Vse, kar smo videli in čemur smo se divili, je delo velikega jugoslovskega naroda, ki nam daje tako lep vzgled. Dovolite mi, da napijem na srečno bodočnost plemenitega jugoslovskega naroda. Živel narod jugoslovskega naroda. Živel narod jugoslovskega naroda!

Drzna tolpa vlomilcev in izsiljevalcev

Kradli so vse in ropali po vzgladu Prpičeve tolpe

Ljubljana, 16. septembra. Pred velikim senatom je pričela dopolndne razprava, kakršne še ni bilo zadnje desetletje v naši kriminalni kroniki. 10 drznih tatov, vlomilcev in izsiljevalcev sedi na zatožni klopi; ukradli in izsilili so v vsej Dravski banovini za težke tisočake blaga in predmetov. Skoda, ki so jo napravili, cenijo na pol milijona Din.

Vlomilsko tolpo so tvorili Anton Zrnc, pekovski pomočnik iz Vevč, Ivan Bahačič, samski delavec iz Male Dobne, Franc Šušteršič, mesarski pomočnik v Vodmatu, Viktor Jerih, trgovski zastopnik v Vevčah, Maks Anžič, trgovski potnik v Zgornjem Kašlju, Albin Hlebš, sedlar iz Spodnje Hrušice, Franc Zrnc, trgovski poslovođa v Vevčah, Martin Gostinčar, delavec iz Zgornjega Kašlja in Jernej Šušteršič, posestnikov sin iz Spodnje Hrušice. Večina njih je bila že predkaznovana.

V bivši porotni dvorani, ki je bila zasedena, kakor že dolgo ne, so sedeli mladi, a pokvarjeni fantje, pred predsednikom senata nadsvetnikom Mladičem in drž. tožilcem dr. Fellacherjem. Zagovarjajo jih ex offo razen dr. Stareta zagovorniki dr. Adlešič, dr. Andrejčič, dr. Ahačič, dr. Lokar, dr. Švigelj in dr. Lenarčič.

Pred njimi so razpostavljeni ukradeni predmeti: skoro cela štacuna, kakor tam za vodo pri starinarjih.

Strahovalci naših krajev

Zorec, Bahačič in Šušteršič so organizirani v tolpi strahovalci vso Dravsko banovino. Zločine so izvršili premišljeno po načrtu. Vedno so si pred vlomom ogledali teren. Bili so solidarni in spretni, zato jim oblasti niso mogle dolgo do živga. Po aretaciji so seveda začeli valiti krivdo eden na drugega in se niso več poznali.

111 prič

Tako število prič že ni bilo zlepa povabljenih v sodno dvorano. Izvedencev bo zaslišanih 8, soosumljencev je pa 9.

Dveurno čitanje obtožnice

Državni pravdnik je čital samo obširno obtožnico na 51 straneh skoro 2 uri, toliko grehov je bilo v njej zapisanih, naker je pričelo zasliševanje obtožencev.

Vlomi in tatvine

Prva je bila na vrsti tatvina pri peku Bogoviču v Vevčah. Anton Zrnc je osumljen te tatvine, vendar hoče dokazati alibi. Potem so se vrstili še sledeči njegovi in njegovih pajdašev zločini: V noči od 19. na 20. oktobra 1928. je ukradel v družbi že obsojenega Miroslava Sankoviča branjevki Amaliji Habunek za 2618 Din robe, večinoma čokolade in jestvin, začetkom maja 1929. je napravil telovadnemu društvu Sokol v D. M. v Polju s tatvino 230 Din škode.

Zrnc Anton in Bahačič Ivan sta v noči od 24. na 25. maja 1929. vdrla maskirana na Vidrgi pri Litiji v hišo Ivane Vidrgar in ji ukradla za 1245 Din raznih stvari. V noči od 8. na 4. junija 1929. sta ukradla posestnici Mariji Debevec v Sabočevem za 1740 Din raznih stvari, v noči od 7. na 8. junija 1929. sta olajšala trgovca Franca Kokalja v Goričah za 6895 Din, v noči od 10. na 11. junija 1929. trgovko Franičko Triller na Bledu za 1441 Din, v noči od 24. na 25. julija 1929. gostilničarko Ano Trotošek v Ljubljani za 3827 Din, v noči od 8. na 9. avgusta 1929. v Vižmarjih kovača Jožefa Kneza za 250 Din, v noči od 8. na 9. avgusta 1929. čevljarkega mojstra Slavka Omeja v St. Vidu nad Ljubljano za 6980 Din, vse v blagu. Poleg tega sta se splazila v noči od 4. na 5. avgusta 1929. v Ljubljani v družbi neznanega pajdaša v prostore kina Matice, odkoder sta hotela priti v trgovino puškarja Franca Kaiserja. Napravila sta v steni odprtino, da bi prišla v lokal do denarja in strelnega orožja. Vlomilci so bili po očitno prepedeni. V noči od 14. na 15. avgusta 1929. sta se splazila v Ljubljani po lestvi v hišo Eme Markič in jo ukradla za 140 Din.

Maskirani roparji s samokresom, noži in vrvo

Šušteršič Jeriha in Anžič so okradli v noči od 16. na 17. avgusta tega leta gospoda Josipa Cihlarja na Dunajski cesti. Odnesli so 1000 Din.

Anžič izpove, da ni imel skoro nič za opraviti, da je le povedal ostalima, kako se pride tja, in da tu ni nič dobil.

Šušteršič in Jeriha sta vlomila v družbi z Zrncem v gostilno pri »Slepem Janezu«, kjer so odnesli iz kuhinje razno blago. Jeriha trdi, da Šušteršič ni bil udeležen, med tem ko Zrnc to odločno potrjuje. V noči od 25. do 26. avgusta so udrli imenovani v gostilno Ane Trotošek v Ljubljani, kjer so odnesli za približno 700 Din raznega blaga.

V noči od 28. na 29. avgusta so vsi trije zopet odšli v Nanje gorice pri Brezovici, kjer je Bahačič udril skozi streho v hiši posestnice Marije Lenarčič ter nato odprl ostalim dvema. Kot izpove zaslišana priča Marija Lenarčič, ki je spala v sobi z 78 let staro materjo, so prišle v noči tri maskirane postave v njeno sobo, ki jih je imela za strahove. Eden je imel v rokah revolver, drugi nož, tretji vrvi. Rekli so ji, da mora biti tiho, da se ji potem ne bo nič zgodilo. Zahtevali so od nje denar, dala jim je vse, kar je imela, 100 Din. Ker s tem niso bili zadovoljni, so odšli še na podstrežje, kjer so pobrali slanino, mleko in kruh. Pri odhodu so ji zagrozili, da ne sme nikomur nič povedati, ker se drugače vrnejo in vse zažgejo.

Takoj sledečo noč so bili že v kraju, kjer so vlomili v puškarno g. V. Kaiserja, kateremu so odnesli štiri lovske puške, vredne 11.210 Din. Skrili so jih pod nekim kozolcem pri Medvodah. Zrnc in Bahačič sta se kasneje vrnila po te puške, ki jih pa tam nista več našla.

V noči od 30. do 31. avgusta so vlomili v gostilno I. Berganta v Stari Loki, kjer je bil Šušteršič svoj čas na brani. Zrnc je zunaj stražil, med tem ko sta ostala dva odnesla približno 400 Din, ki so si jih razdelili. Koncem avgusta je Šušteršič sam pokradel gostilničarja F. Januša v Dolžalah za 120 Din. Nekoliko dni kasneje sta zopet Šušteršič in Jeriha na delu. Med tem ko Šušteršič stoji na straži, vlomil Jeriha in odnese blaga za 210 Din. Šušteršič se izgovarja, da ne ve zakaj je šlo, mislil je, da je šel Jeriha k dekletu. V noči od 7. na 8. avgusta sta vlomila Zrnc in Bahačič v trgovino J. Vebra na Trati, kjer sta odnesla za 1436 Din raznega blaga. Pri prejšnjem lastniku te trgovine je bil Zrnc svoj čas uslužben in so mu bile razmere dobro znane. Zrnc in Bahačič sta vlomila v noči od 24. do 25. septembra v mizarstvo zadrugo v Vižmarjih, kjer so odnesli pisalni stroj znamke »Mignon« vreden 1582 Din. Zrnc pravi: »Pisalnega stroja ne rabim, ampak mislimi smo, da je to kasa«.

Trije oplenili vso trgovino

Največji vlom so pa izvršili Šušteršič, Zrnc in Bahačič v noči od 25. na 26. septembra na Kozarja v trgovini gospe Ivane Kušar, kjer so ukradli blaga v vrednosti 54.683 Din. Vzeli so vse kar jim je prišlo pod roko: harmoniko, gramofon, pisalni stroj, daljnogled, moško blago, platno, razno drugo drobnarijo in jestvine, ter celo motorno kolo, ki so ga pa pustili ležati v nekem jarku. Kasneje so znosili večino stvari k Francu Zrncu, bratu obtoženega Zrnca, ki je tudi nekatere ukradene stvari kupil. Franc Zrnc priznava, da je sumil, da brat krade. Pri Zrncu, so pili in jedli, pri čemer je pomagal tudi Jeriha. Daljnogled so zastavili, harmoniko je pa dal Bahačič v Maribor v »komisjsko prodajco«. Na vprašanje, kje je gramofon, odgovori Zrnc: »Saj ni bil več vreden kot 100 Din, ker je bil star. Bahačič ga je dal za neko mejo, kjer je izginil«. Kot priča se nato zasliši Kušar Vinko, sin okradene. Branitelj dr. Švigelj vpraša pričo, kako so prišli do vsote, ki jo navajajo kot škodo. Priča pojasnjuje, da so vzeli kot bazo tovarniško ceno po fakturah, ker pa se ni vodila točna evidenca o prodanem blagu, je navedena vsota le približna. Zaslišana je bila nato še Ivana Kušar, ki izpove isto kakor njen sin. Ob 20. uri je zaključil predsednik senata dr. Mladič včerajšnjo razpravo, ki se bo nadaljevala najbrže jutri še ves dan.

Zanimanje za razpravo, ki je bilo dopoldan ogromno, se je popoldan poglobilo. V dvorani je bilo le malo občinstva, ki pa tudi ni prišlo na svoj račun, ker se obtožnica in drugi podatki tako tiho in nerazumljivo čitajo, da je zasledovanje razprave skoraj nemogoče.

Trst

Pod tem naslovom je objavila »Arbeiter Zeitung« članek svojega italijanskega sodruka, ki piše:

... Kar se cesarski Avstriji ni posrečilo v desetletjih, da bi namreč napravila Trst za Slovanom prijazno mesto, to je dosegel fašizem. »Kri je čisto poseben sok« — tudi v politiki.

Da to razumemo, si je treba biti na jasnem, kaj sta pomenila dan sodbe in noč pred usmrtnitvijo za prebivalstvo Trsta in za slovenski ter hrvaški proletarij mesta in okolice. Publika izrednega sodišča je bila seveda trikrat presejana. Kljub temu — po govoru državnega nadpravnikarja — se je zaslusal v dvorani klic: »Ne na smrt! Ne na smrt!«

V avtu, ki jih je odpeljal po smrtni obsodbi, so obsojenci peli slovenske pesmi. Vpričo smrti so bili Marušič, Miloš in Valentič vidno udani v svojo usodo, najmlajši od štirih, 22-letni Bidovec pa je kazal uporno neustrašenost in zaničevanje. S cigareto v ustih je kalcikal tovarišem, naj ne delajo tako žalostnih obrazov, ker stvar ni tako huda. Predno je bilo dano povelje za streljanje, se je obrnil na svojem stolu, da je prejel salvo v prsa. »Doli fašizem!« je bila njegova zadnja beseda. Samo dvoje žrtev je bilo takoj mrtvih; Marušič in Miloš sta dala še jasne znake življenja, da je moral oficir milice oba ustreliti s strelom v uho. Trupla so bila takoj pokopana v neblagoslovljeni zemlji.

Kmečko ljudstvo vse Istre do tržaškega predmestja Sv. Ivan je prebilo noč pred usmrtnitvijo s posebnim obredom. Pri vsaki mizi, h kateri so se na oni petek vsedli ljudje k večerji, je bilo pogrnjeno za štiri sedeže, ki so ostali prazni. In kakor moli vernik: »Pridi, gospod Jezus in bodi naš gost!« tako so molili za štiri nenavzoče goste, ki so bili v tej noči prisotni v vsaki istrski koči. In vse te, od dela trde roke so se dvignile k molitvi ali pa stisnile v pest in oči vseh so bile vprte na te štiri prazne sedeže. Vso noč in jutro — ob šestih se je izvršila usmrtnitev — so prebili ljudje v molitvi. Je to nevedno, od težke tlake pripognjeno kmečko ljudstvo, ki komaj ve o pravici na tem svetu in se v svoji stiski obrača k Bogu. Toda v tej noči

je molilo k Bogu, ki pusti rasti jeklo...

Sedaj se šele opazi, koliko Slovencev je v Trstu. Kdor je večeraj dejal: Jaz sem Tržačan, ta se je danes premislil in pravi: »Jaz sem Slovenec!« Fašisti govore prezirljivo o solidarnosti perie, ker so Slovenci in Hrvati, ki prihajajo iz okolice v mesto, pretežno proletarci in služijo. Ne vidijo pa, kako grozno brezno se je odprlo med vladajočim razredom in slovansko množino. In ne vidijo, kako visoko nad Italijane so se naenkrat dvignili ti gospodarsko tlačeni vsled njih narodnega tlačanja. Slepriji, s katero se izdaja fašizem kot Italija, se danes v Trstu veruje. Stvari stoje danes tako, kakor niso, ko da bi bili Italijani tlačitelji Slovencev, ko so vendar Sloveni in Italijani tlačeni od fašistov.

Nato govori »Arbeiter Zeitung«, kako se je fašizem posrečilo, da so s procesom razdelili opozicijo, ker je sedaj tudi vsak italijanski profitašist za Slovence tlačitelj njih naroda. In nato list nadaljuje: S tem pa postaja nov zgodovinski položaj: ta odreka Italijanom njih zgodovinsko pravico na Trst. Daje Slovanom, kot najboljši preganjanim moralčno predpravico v mestu, pridobiva jim simpatije Italijanov, kar niso mogli doseči Habsburžani z vsemi svojimi vabami in obljubami in daje jim pravico na mesto, ki je pred preganjanjem svojega naroda res niso imeli. In nato pravi list, da bo morda treba desetletja trajajoče avtonomije, da se bodo Slovani zopet žutili kot Tržačani. To je posledica fašistovskega dela. Svoja izvajanja zaključuje dunajski list tako-le:

»In ta fašizem, ki se izdaja za evropsko obrambo proti »balkanstvu«, zavzema stališče k temu, kar je storil v osebnem glasilu ministrskega predsednika. Tam se navajajo besede fašističnega »ukaznega lista«: »Imamo še svinec za vaše hrbe.« Pod tem pa se vidi štiri stoli s pozivom: »Prosim, vzemite prostor!« To je daleč pod Balkanom. To je živinsko. A je tudi neumno, ker izvira iz popolnega nepoznanja položaja. Vojna je dala Italiji Trst. Fašizem ji ga je vzel. On, ne štiri obsojenci, so zagrešili velezidajo.

Nova elektrarna v Poljčanah

Poljčane, 15. septembra.

Ze precejšnjo število let ima naš kraj svojo elektrarno. Ko so se še v drugih in to celo večjih krajih Dravinske doline in drugod morali zadovoljevati s petrolejskimi leščerbami, so se naše občine že ponašale z električno razsvetljavo iz domače elektrarne ustanovitelja in tudi sedanjega lastnika podjetnega elektrarnarja g. Franca Vežjaka v Sp. Poljčanah: Iz te centrale so dobavljale in dobavljajo še danes električno energijo občine Brezje, Pekel (z železniško postajo) in Poljčane. Z razsvetljavo smo bili kajpak v normalnih okolnostih prav zadovoljni, saj se ni razlikovala od nobene druge električne luči. Malo drugače pa je bilo ob času večjega deževja ali prevelike suše, ko je naprava zaradi prevelike ali premajhne množine vode (turbina ni mogla normalno delovati), odpovedala. Takrat smo zopet poiskali na podstrešju kje zaprašene petrolejke ali pa smo si svečeli s svečami. Seveda je ob takih prilikah marsikdo upravičeno godrnjal...

Da bi temu opomogel, je g. Vežjak dal postaviti za take slučaje podružnico, in tako so začeli graditi letošnjo pomlad v Zg. Poljčanah tik cerkve novo povsem moderno elektrarno in z modernimi napravami opremljeno. Te dni je začela obratovati ter daje lahko omenjenim krajem tok popolnoma samostojno. In tako se nam zanaprj — bližajo se deževni jesenski dnevi — ni treba več bati, da bi nas elektrika pustila na cedilu.

Nad elektrarno, ki ima tudi na zunaj moderno lice in ki dela le čast kraju, je tudi udobno stanovanje. Obenem s to napravo je občina Brezje, katere župan je marljivi podjetnik, oskrbela cestno razsvetljavo sklozi Sp. Poljčane, ki so bile dozdej v temi. Zato podjetju, ki se ni balo žrtvovati v prid in dobrobit kraja ogromnih stroškov — vsa čast in priznanje! — an

Prekmurški delavci v svetu

Ena najbolj gosto naseljenih pokrajin v naši državi je pač Prekmurje. Ni mogoče, da bi ta košček zemlje prehranil toliko ljudi. Sicer so naši ljudje zelo skromni, pa se v domači pokrajini kljub temu ne morejo prehraniti. Torej se ne čudimo, če je odstotek izseljencev ravno v Prekmurju tako velik. Če se prištejejo k sezonskim delavcem še oni, ki odpotujejo v prekmorske kraje, je izseljencev skoraj 13 odstotkov. Če se potem vprašamo po vzrokih izselitve, je to v prvi vrsti revščina. One pa, ki bi zapustili domačijo radi ugodnega življenja ali lahkega zaslужka v tujini, lahko naštejemo na prste. Domača zemlja je zelo skrbno obdelana in ta zemlja že tako racionalno izkoriščena, da ne bo nič kaj zvišala produkcije.

Največ naših sezonskih delavcev je odšlo v Nemčijo, kjer so pri približno 252 delodajalcih. Večina jih je v pokrajinah Baden, Brandenburg, Meklenburg, Thüringen, Sachsen, Württemberg in Bavarskem. Mnogo jih je pa tudi v Franciji, kjer so nastanjeni v departmajih Aisne, Daures Nord, Seine et Marne itd., to je največ v pokrajini med belgijsko mejo in Parizom. Tem delavcem v Franciji se godi boljše

kot lansko leto in baje še boljše kot v Nemčiji. V Francijo je odšlo največ delavcev iz okolice Dolnje Lendave in Gornjih Petrovcov, Salovcev-Šulincev, dočim je srednji del sreza Murska Sobota in obmejnega kraja Nemške Avstrije (okolica Sv. Jurij) zasedel pokrajine v Nemčiji, ker ti razumejo bolj nemški jezik. — Delavci v Franciji se po večini pečajo s poljskim delom. Potem so tudi naši sezonski delavci po raznih krajih naše države kot v Slavoniji, Bački, Banatu ter Baranju in kot stavbeni delavci tudi v Sloveniji.

Izseljujejo se pa naši ljudje tudi v prekmorske kraje, toda ne za stalno, ampak so tam par let, da si kaj prislужijo pa se zopet vrnejo. Kljub temu je najbolj pereče socialno vprašanje v Prekmurju sezonsko delavstvo. To pa predvsem radi tega, ker so ti ljudje prepuščeni izključno samim sebi. Prej so se vsaj še prekmurske »Novine« nekoliko zavzemale za te delavce.

Če se vpraša javnost, kaj je pravzaprav tisto zlo, kar nas tako skrbi pri naših sezonskih delavcih, je odgovor lahek. Slaba vzgoja, moralna in narodnostna.

Težka nesreča na velesjmu

Ljubljana, 16. septembra.

Rajanje na velesjmu je bilo z večerajšnjim dnevom končano. Poleg vseh žrtev, ki so jih zahtevali paviljoni z alkoholnimi pijačami, je pa zadnji dan, ko so začeli pospravljati tingeltangel na zabavnem prostoru, padla še zadnja žrtev, z veliko večjimi posledicami in poškodbami, kakor so jih odnesle prve žrtve.

Zjutraj so začeli podirati avtodrom, ki je na predzadnjem sejmu bil pravcata senzacija za Ljubljano, na letošnjem pa ni več tako vlek. Pri podiranju pa je nesreča hotela, da se je vse ogrodje prevrnilo. Kakih 6 delavcev, ki so bili zaposleni pri tem delu, je srečno odskočilo in odneslo zdravo kožo. Neki Arbeschman Ferdinand bi pa kmalu pri tem izgubil svoje življenje. Ogrodje paviljona ga je podkopal. Izvlekli so ga izpod desk vsega v krvi. Z rešilnim vozom so ga odpeljali v bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima ponesrečenec težke notranje poškodbe in je njegovo stanje resno.

V bolnico so pripeljali danes tudi 27-letnega Petra Zaplotnika iz Jezerskega, ki je bil 14. t. m. tako dobre volje, da je padel in si pri tem zlomil nogo.

S karabinko si je končal življenje

Zalostna usoda brezposelnega Amerikanca

Vrhniko, 16. septembra.

V Verdu pri Vrhniki je vse prebivalce močno pretresla vest, da si je s karabinko sam končal življenje neki Janez Sedej.

Bilo je v nedeljo dopoldne, ko se je njegova družina odpravljala h kosilu. Sedej je bil zadnje čase močno potr, vendar ni nikomur zaupal svojo bol. Domači so pa opazili nenadno spremembo na njem. Okoli pol dneva je neopaženo vzel vojaško karabinko in odšel v bližnji kozolec. Družina je sedla k mizi, ko je počil strel.

Prijetno in lahko brijanje
ELIDA
SHAVING STICK

Sokolstvo

Sokolsko društvo v Celju

Agilno sokolsko društvo v Celju je z jesensko sezono uvedlo nov urnik za telovadbo poedinih oddelkov in pri tej priliki apelira na vse trgovce, obrtnike in zasebnike, da pošljajo svojo deco in svoje učence k telovadbi. Naj se ne dogaja več, da bi svojim učencem branili posej in jim na ta način za bodočnost onemogočili ugodnosti, katerih so deležni pripadniki Sokola. Za urnik se lahko izve v Sokolskem domu v Gaberju ali pa v telovadnici v mestni osnovni šoli, kjer se vrši telovadba.

V oktobru se začne večtedenski vadijski tečaj, ki naj odpomore pomanjkanju vadijteljev. V svrhu gojitve družabnosti bodo v sredini oktobra pričele plesne vaje pod vodstvom starega znanca iz Ljubljane g. Černeta. Na predvečer praznika Ujedinjenja bo v gledališču akademija, ki bo letos posebno svečana in pestra.

Izostal seveda ne bo tudi Silvestrov večer. Odpade pa letos Miklavžev večer. O ostalih prireditvah prihodnjega leta, o maskeradi, tomboli, je pa še prezgodaj poročati.

Ustanovitev sokolske čete v Retečah

V nedeljo ob 2. uri popoldan se je vršila v šoli v Retečah ustanovna skupščina Sokolske čete v Retečah, ki je predvidena za vasi Godešič, Gorenja vas, Reteče. Ustanovne skupščine se je udeležilo mnogo bratov in sester iz matičnega društva Škofja Loka, skupno čez 120 oseb. Po pozdravnem nagovoru predsednika pripravljalnega odbora br. Edvarda Vidica je otvoril skupščino podstarosta sokolskega društva Škofja Loka br. Vinko Zahrastnik, ki je novo ustanovljeno četo najpristrneje pozdravil. Sledilo je nato predavanje br. Rudolfa Horvata »O Sokolstvu«, ki je bilo sprejeto z velikim navdušenjem. Župna uprava je imenovala naslednjo upravo čete: starosta: Vidic Edvard, podstarosta: Urban Luskovec, načelnik: Rant Franc.

Sokolski nastop v Veržeju

Stari trg Veržej ob Muri je slavil v nedeljo 14. t. m. svoj sokolski dan. Agilno kmečko sokolsko društvo je pokazalo svoje resno delo in v telovadnici i izven nje. Ze tekom dopoldneva so se vršile na prijaznem vrtu brata Hedžeta glavne skušnje. Takoj po 2. uri so začeli prihajati številni telovadci iz vseh društev murskega sokolskega okrožja in z njimi gosti. — Posebno mnogo je bilo kmečkega ljudstva, ki je napolnilo lepo okrašenno telovadišče. Točno ob 3. uri je na znak brata Hedžeta ml. napolnilo ves telovadni prostor članstvo, deca in naraščaj vseh sodelujočih, nakar je pozdravil prisotne v imenu domačega društva starosta br. J. Senčar.

V temperamentnem govoru je pozdravil za trg Veržej, njegov zastop br. Cmurekar. V nadaljnjem se je oglašil br. Tratar kot okrožni prosvetar, ki se je dotaknil naših letošnjih zmag in lepih dni v Beogradu ter pozval vse one, ki še stoje ob strani, da pomagajo Sokolom pri gradbi močne Jugoslavije. S kraljevimi besedami Sokolstvu, pozdravom starosti Nj. V. Petru in Jugoslaviji ter odsviranjem državne in vseslovenske himne je bil pozdravni del končan.

Kot prva točka programa je bil nastop moške in ženske dece iz Veržeja in Križevcev, ki so pod vodstvom br. Rosa izvajali skupno celjske proste vaje. Sledil je nastop ženskega naraščaja iz Ljutomera s s. Severjevo ml. z beograjskimi prostimi vajami. Za njim je odtelevadila osmorica članice iz Gor. Radgone v dečvah telovadni ples s s. Prelogovo. Moški naraščaj iz Veržeja in Ljutomera je pod br. Rosom pokazal beograjske proste vaje malo v neskladju. Petorica križevske moške dece je pod vodstvom br. Tratarja podala njegovo telovadno kompozicijo, a za njimi veržijski člani pod vodstvom br. Hedžeta ml. slikovite selske vaje, ki so ugajale. Pri orodni telovadbi sta nastopili vrsti iz Ljutomera in Murske Sobote, ki sta podali nekaj lepih skokov čez mizo in dvoje vaj na drogu. Petorica križevskega moškega naraščaja pod vodstvom br. Borko je eksaktno podala praške vaje, nakar so zadovoljivo odtelevadile članice pod vodstvom s. društvene načelnice Marice Topolodkove Murnikove savezne proste vaje. Primerno so zaključili nastop člani s saveznimi prstimi vajami pod vodstvom župnega podnačelnika br. Hočevarja.

Nastopilo je skupno 158 telovadcev. Pri vsej telovadbi je neumorno svirala mestna ljutomerska godba pod vodstvom br. Zacherla, a pri zabavi, ki je spodobno zaključila lepo slavje, je sodeloval agilni tamburaški zbor Bralnega društva pod vodstvom br. Vozarjem. Vsem sodelujočim, posebno domačemu društvu in njega marljivemu br. načelniku Hedžetu, samo naša pohvala z željo: še naprej, vedno višje k popolnosti Tyrševih idej! Zdravo!

Zena in otroci so v slutnji, da se je nekaj hudega zgodilo, odhiteli proti kozolecu in našli nesrečneža v mlaki krvi na tleh. Ustrelil se je v glavo. Krogla mu je odnesla skoro vso desno stran glave in mu obraz strašno skazila.

Orožniškega narednika g. Zadnikarja so takoj obvestili o samomoru. Vzel je karabinko in jo odnesel.

Kaj je Sedeja gnalo pravzaprav v tako žalostno smrt, ni znano. Pred 10. leti je prišel iz Amerike in skušal dobiti primerno mesto, pa ni imel prave sreče. Brezposelnost ga je zadnje čase tako razburjala, da so mu odpovedali živci, in je videl zadnjo rešitev le še v smrti.

Glas iz občinstva

Občinski pašnik sredi Ljubljane. Kdor ne verjame, naj si ga ogleda sam, kako se bohota in širi ob letošnjem poletnem deževju na južnem koncu Bleiweisove in v začetku Tržaške in Groharjeve ceste. Da se ne pokvari patriarhalno lice »Dolge vasit«, se še ni pojavila ob Groharjevi cesti nobena lopata, ki bi odstranila vsaj med hodnikom in cesto bujni pašnik, ki zapira odtok vode, tako da teče ista ob dežju po hodniku, ki je menda namenjen pešcem. A tudi ostali del tega občinskega pašnika okoli v sredini stoječega transformatorskega spomenika je prepuščen svoji naravni negi in razvoju. Menda je to zahteva tradicijske konzervacije, da se ne kvari deviško lice narave. Zaman kikirika vrh spomenika petelin že 2 leti, da bi se dalo njegovi okolici vsaj malo mestnega izgleda. Čula ga ni niti komisija za ocenjevanje olepšave mesta. Interesirani prebivalci tega okoliša želimo, da bi se sestala komisija za ocenjevanje olepšave mesta, ki bi gledala po cestah in trgih ter postavila svoj vpliv, da bi se tudi tod skrbelo za olepšavo in prijeten izgled mesta. Viator.

Poziv gasilske župe mariborske d. br.

Na seji gasilske župe mariborske d. br. v Pekrah dne 15. septembra s sklepom župa apelira na prebivalstvo okolice Maribora, kakor Selnica, Ruše, Rače, Slov. Bistrica itd., naj zasebne osebe pri požarih ne kličejo brez vednosti in naloga v kraju se nahajajočega domačega gasilnega društva Mariborsko gasilno društvo za pomoč. Premnogokrat se je že pripetilo, da je bilo mariborsko gasilno društvo alarmirano k manjšim požarom na deželi, in to brez vednosti domačega gasilnega društva. Največkrat ni bilo potrebno, ter se je vrnilo ne da bi stopilo v akcijo. Tako nastanejo vedno nepotrebni stroški, katerih navadno noč nikdo kriti in jih mora utrpeti gasilno društvo.

Mariborsko gasilno društvo se bo udeležovalo pri požarih na deželi le takrat, če v kraju ali njega neposredni bližini ne obstoja gasilno društvo, ali pa če ga bo klicalo domače gasilno društvo. Oseba, ki bi telefonično prosila za pomoč, je dolžna navesti pri telefonskem uradu njen natančen naslov, ter jamči osebno za nastale stroške, če bi bil alarm nepotreben, izjemoma je le takrat, če kliče za pomoč domače gasilno društvo, kateremu je nevarnost gotovo najboljše znana. Obratno se hodo pa tudi okoliška gasilna društva udeleževala pri požarih v mestu Maribor le, če bi jih klicalo mariborsko gasilno društvo ali plat zvona na mestnem stolpu.

Ta sklep je tembolj upravičen, ker so podeželska gasilna društva po večini tehnično že tako opremljena, da so sama kos navadnim podeželskim požarom in more tudi mariborsko gasilno društvo s svojo tehnično opremo in strokovno izvežbanostjo močta lokalizirati in pogasiti tudi večje požare v mestu.

Pod črto

Prater na velesjmu

Mnogo lepega in zanimivega je nudil letošnji jesenski velesjmu in zlasti prirediteljem šumarske, lovške, misijonske in higijenske razstave je k njih delu samo čestitati. In tudi mnogi drugi razstavljalci so pokazali lepe stvari, da smo lahko z velesjmom, kar ga je bilo tostran ograje, prav zadovoljni.

Druga pa je stran glede sejma onstran ograje, glede takozvanega praterja. Predvsem ga je mnogo preveč in tudi tega mu ni mogoče očitati, da bi trpel od prevelike originalnosti. Ali to zadnje je njegova najmanjša napaka. Mnogo bolj nerodno pa je to, da so na njem tudi stvari, ki absolutno ne spadajo v prostor, kamor zahaja tudi šolska mladina. Omenjamo samo neokusnost od one žene s kačjim vratom in še drugimi odvratnostmi. Mladini treba vzgojiti čut za lepoto, ne pa pustiti, da se s pogledi na nelepe abnormalnosti ta čut kvari. Če je že tako, da velesjmu ne more biti brez praterja, potem pa je nujno potrebno, da ne dobi v njem nobena neokusnost prostora.

Pripomniti pa je še nekaj. Živimo v težkih časih, ko povsodi primanjkuje denarja in ko bi morala biti štednja vrhovno načelo za vse. Zato ne bi bilo neumestno, če bi se tudi praterju prostor zmanjšal, da bi bilo malo manj zapravljanja.

Upamo, da bodo te blagohotno izrečene besede prav sprejete in da se bo prihodnjč pokazalo, da je težičše velesjmu tostran ograje.

Dnevne vesti

— Francoska konzularna agencija v Mariboru. Otvoritev francoske konzularne agencije bo 18. septembra v navzočnosti g. Neuvillea, konzula v Ljubljani, ki ji je bil določil kot predstojnika g. Henrija Furrerja. V Maribor pristožni bodo imeli tedaj možnost, da svoje potne liste s posredovanjem te agencije pošljejo za vidiranje francoskemu konzulatu v Ljubljano in ne bo jim treba, kot doslej, se osebno javiti na konzulatu.

— Bolgarski učenjak v Zagrebu. V Zagreb je prišel za nekoliko dni bolgarski učenjak svetovnega slovesa Dimitrije Mihalčev, profesor filozofije na univerzi v Zofiji. Mihalčev goji stike z našimi učenjaki. Spisal je že več filozofskih del v bolgarskem in nemškem jeziku. V Zagreb je prišel iz Londona, kjer se je udeležil kongresa filozofov.

— Na mejo v Gor. Cmurek! Krajevni odbor Narodne odbrane v Gor. Cmureku priredi v nedeljo 21. septembra t. l. v gradu Gor. Cmurek I. obmejni narodni tabor, ki bo manifestacija obmejnega ljudstva za jugoslovanske ideje. Prosimo vsa narodna in obrambna društva, kakor tudi posameznike, da z mnogoštevilno udeležbo pomagajo utrjevati narodno zavest ob naši najskrajnejši točki naše severne meje. Pričetek narodnega tabora je ob 15. uri popoldne. I. narodni obmejni tabor bo ena največjih prireditev ob naši severni meji. Zbrali se bodo naši obmejni kmetje z župani na čelu, da manifestirajo za vladno deklaracijo in za našo domovino. Tabora se bo udeležila tudi naša manjšina, ki simpatično pozdravlja manifest Nj. Vel. kralja in program naše vlade. Prihitite od vseh krajev, da pokažete našemu obmejnemu kmetu, da bo le jugoslovanska ideja povzdignila kulturni in gospodarski napredek naše države.

— Tovariše, ki so pred dvajsetimi leti maturirali na I. dr. gimnaziji v Ljubljani, vabimo na prijateljski sestanek, ki bo v soboto, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu Tivoliju v Ljubljani. Zlasti vabimo tudi vse one, ki so bili člani prvih jugoslovanskih srednješolskih društev, tako tovariše »Korotana«, »Preporoda« in »Prešernovega kluba«. Tudi sošolce iz slavne »Okto« prisrčno vabimo. To bo prvi sestanek po vojni in zato bodo razgovori tem prirečnejši. Sestanek se udeležijo tudi naš Rude Trošt iz Amerike. Univerzitetni docent inž. Jemčič, dr. Stane Vrhovce, dr. Joža Rus.

— Najlepša sinagoga v državi. Nova sinagoga v Sarajevu, ki je bila pred dnevi blagoslovljena, in ki je najlepši židovski hram v državi, je stala okoli 20 milijonov Din.

— Schreiner — Erjavčeve Tridelne žitanke II. del je v novi izdaji sedaj dovolj na razpolago. Knjiga je bogato ilustrirana in vsebinsko prvovrstna. Namenjena je za eno- do trirazredne osnovne šole. Cena 32 Din. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani.

— Šolske zvezke kupujte pri tvrdki M. TIČAR, prodajajo se v prid Jadranske straže. 399

— Vsled študijskega potovanja v inozemstvo specialist za ušesa, nos in grlo dr. Janko Hafner ne ordinira od 15. septembra do 15. oktobra t. l. 435

— Naša pevska društva, pevske zборе, pevke in pevce, soliste in solistinje opozarjamo, naj se naroče na glasbeni list »Zborik«, ki ga že šesto leto izdaja pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Letna naročnina le Din 50.—

— Zlobni jeziki so povzročili krvavo ljubzensko tragedijo. V okolici Zagreba je prišlo do krvave tragedije iz ljubosumnosti, katere povzročitelj so zlobni jeziki. Kmet Ivan Majdak je težko ranil z nožem svojo ženo in se je nekaj ur nato ustrelil v srce. Majdak je bil skoro gluhi in nezaupljiv. Pred 6 meseci se je oženil z Marijo Nežič iz Otoka. Zakon je bil s prva srečen, dokler ga niso pokvarili sosede, ki so kmetu dokazovali, da ima njegova žena še vedno razmerje s fantom, ki ga je imela pred poroko. Kmet je veroval zlobnim jezikom in ženi neprestano očital nezvestobo, dokler mu ni pobegnila in se vrnila k staršem. Ker se ni hotela vrniti, je Majdak šel v Otok, da bi jo pregovoril. Žena pa ni hotela nič slišati o njem. Med prepričevanjem je Majdak nenadoma napadel ženo z nožem. Ko je videl ženo v mlaki krvi med seboj, se je šele zavedal, šel domov in se v postelji ustrelil v srce.

— Dijak streljal na profesorja. V Plevljah je na cesti streljal na svojega profesorja učenec V. gimnazije Milan Zarubica. Dijak je zgrešil cilj. Takoj so ga razorožili. Izjavil je, da je streljal v znak protesta proti profesorju, ki je vrgele njega in več njegovih tovarišev.

— Racija na bicikliste v Zagrebu. Zagrebška policija je te dni potipala obisti tudi biciklistom, ne samo šoferjem. Pri tej raciji je prišla 30 kolesarjev, ki niso imeli izkaznice v redu ali kolesa opremljenega z zvoncei in zavrami, kakor je predpisano.

— Ljubavnega tekmeča je ubil. V vasi Bistarca pri Tuzli je bil zaljubljen v neko Janjo Nikič kmetski fant Marijan Čanič. V isto dekle se je pa zaljubil tudi Mirko Galušič. Nekega večera sta oba spremila dekle domov, potem sta se pa sprla. Med pretepom je Čanič vzel iz žepa nož in ga zasadil ljubavnemu tekmeču v srce.

— Obesil se je v vagonu. Na kolodvoru v Sibniku so našli v vagonu II. razreda obešenega železniškega uradnika Petra Kravarja. Kretničar, ki ga je našel, je takoj poklical na pomoč, pa je bilo že prepozno. Pri nesrečnejši so našli poslovljeno pismo, iz katerega je sklepali, da si

je sam vzel življenje. Bil je nad 80 let vester uradnik. Zapušča ženo in pet neprekrljenih otrok.

— Zagoneten samomorilec. Iz Sušaka poročajo, da je v starem delu mesta neki neznanec skočil s tretjega nadstropja na ulico in obležal mrtev. Identiteto zagonetnega samomorilca ne morejo ugotoviti.

STAVBNA DRUŽBA D. D.

se je preselila iz svojih dosedanjih prostorov na Vrtači s pisarno na

Dunajsko cesto šte. 17

s skladiščem, stavbnim in tesarskim obratovališčem ter žago pa na

Kette Murnovo (šmartinsko) c. 44

— Kako se je vedel Živaljevič po ločinu. O strašnem živalskem umoru v Beogradu smo že večkrat poročali. Zanimivo je, kako se je vedel zločinec orožnik Djuro Živaljevič po ločinu. Njegovi prijatelji niso opazili na njem po zločinu nobene spremembe. Tako spretno je prikrival zločin. Po ločinu je bil orožnik tak, kakor vse dni prej. Pri kosilu in v službi ter med tovariši je bil vedno dobro razpoložen in vesel. Če so v njegovi družbi govorili o izginuli sestri advokata Milenkovića, je bil popolnoma hladnokrvnen, in je o tej aferi, ki je razburjala Beograd skoro 10 dni, govoril popolnoma mirno. Zato ni nihče niti slutil, da je on morilec. Razburil se je samo tedaj, ko je policija ugotovila, da je Milenkovića peljal v Topčideru neki orožnik, in so začeli poizvedovati, kdo je ta orožnik. Toda tudi to njegovo razburjenje je opazil samo en njegov tovariš. Samo njegovo vedenje je bilo vzrok, da ga policija ni že preje izsledila. Iz Beograda poročajo, da zahteva advokat rodbine Milenkovića za zločin smrtne kazni.

— Vreme. Vse kaže, da je dež, ki rasi v Ljubljani in v drugih krajih države, že pravi jesenski dež, za katerim ne bo več pravega poletnega solca. Včeraj je deževalo v Ljubljani, v Mariboru, v Mostarju, v Zagrebu, v Sarajevu, na Rabu in Visu. Oblačnost je v vseh teh krajih znašala 10. Samo v Skoplju je znašala 7. Največ padavin je bilo v Ljubljani, in sicer 28.6 mm, v Mariboru 14 mm, v Zagrebu 10.1 mm, v Sarajevu pa 6 mm. Najnižja temperatura je bila v Ljubljani 13.8, v Mariboru 14 stopinj C.

Primarij dr. Rihard Jug

zopet redno ordinira v Marjanšču od 1/11 do 15

Ljubljana

Sreda, 17. septembra 1930: Lambert. Pravoslavlji: 4. septembra, Prvan.,

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

*

■ Zalostna usoda neznanca iz Zagreba. V Lattermanovem drevedu so obvestili službojočega stražnika, da leži pri tivolskem bufeju neki neznanec v nezavesti. Stražnik je našel močakarja za bufejem v krčih. Ker je poleg njega ležala tudi steklenica, je stražnik mislil, da je neznanec izvršil samomor. V bolnici pa, kamor so nesrečnega odpeljali, so ugotovili, da je omagal od oslabelosti. Pri njem so našli legitimacijo na ime Firgo Fran iz Zagreba. Kdo je pravzaprav neznanec, še ni bilo mogoče ugotoviti, ker ga doslej še niso mogli zaslišati.

■ Bukova drva, trboveljski premog in koks pri št. »Kurivo«, Dunajska 33, tel. 3434 (na Balkanu). 199

■ Pouk živih jezikov nemščine, francosčine, angleščine, srbohrvaščine, španščine, italijanščine v skupinah in za posameznike. Poučujejo po direktni metodi, kvalificirane učne moči. Prijave od pol 7. do pol 8. ure zvečer, Beethovnova ulica 7, pritličje, levo. — Prof. Sid. J. Jeras. 421

■ Zagoneten vlomilec v poštni nabiralnik. V Mostah imajo čudnega vlomilca, ki vlamlja v tamonajši poštni nabiralnik na Zaloški cesti. Ze 23. p. m. je vlomil v isti nabiralnik in odnesel več pisem. Predvčeršnjim pa je poštni služitelj v Mostah javil policiji, da je najbrže isti vlomil že v drugič v nabiralnik in odnesel več pisem. Poskusil bo najbrže še tretjič.

■ Bombardiranje okna s kamenjem. V Škofji ulici je bilo predvčeršnjim ponoči bombardiranje Mencingerjeve hiše. Neka družba, ki je prišla iz bližnje kavarne, in katero je z II. nadstropja neka stranka občila z vodo, je s kamenjem napadla hišo in razbila več šip neke stranke v I. nadstropju.

■ Nepošten prenočevalec. Klanšek Ivan je javil policiji, da mu je iz kozolca Frana Lovšeta na Tržaški cesti, kjer je prenočeval, nekdo ukradel jopič in druge predmete v vrednosti 260 Din. V kozolcu je prenočeval isto noč neki neznan mladenič, ki je zjutraj odšel z ukradenim blagom.

■ Tat v spalnici. Iz spalnice je nekdo odnesel 300 Din vredne hlače z listnico in ključi na Vodkovem trgu stanujočemu duhovniku dr. G. V isti hiši stanujoči krojač Kastelic je opazil nekega mladeniča, ki je v hiši prosjačil. Ta je tudi osumljen tatvine.

■ Kolesarska kronika. Ljubljanski kolesarji so tako agilni, da je nastala z njimi v ljubljani

ski kroniki že prav zanimiva kolesarska kronika. O tem pričajo tatvine zadnjih dni. Tako so Rudolfu Jerebu odpeljali kolo, vredno 900 Din, izpred bara na velesejmu, kleparskemu pomočniku Hiršmanu Josipu pa izpred neke gostilne v Biški. Pred tedni je stražnik na Dolenjski cesti, kakor smo že poročali, zaplenil kolo neznanega tatu, ki je padel s kolesa in zbežal. Kolo je najbrže ukradeno in na ogled na policijski upravi.

Maribor

m Pogreb usmiljenke Placide Perdeller. Včeraj popoldne so ob udeležbi 9 duhovnikov, 63 redovnic, raznih društev in mnogo ljudstva pokopali bivšo prednico bolniških sester Placido Perdellerjevo. Pred bolnico se je od nje poslovil upravitelj g. Stegnar, ob grobu pa ravnatelj g. dr. Podlesnik. Peveci in pevke »Magdalenskega zbora« so ji zapeli v slovo več pesmi.

m Smrtna kosa. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Franc Dokel, delavec, 16 let; Malči Zagar, žena telegrafista, 24 let; Olga Jurčič, žena upokojenca, 47 let; Stelka Glaser, žena delavca, 25 let; Florijan Topolovšek, zidar, 85 let; Avgust Stančič, upokojeni stražnik, 42 let; Alojz Sykora, upokojeni strojevodja, 67 let; Marija Eisenkoller, kuharica, 55 let; Franc Schrimpf, krojač, 75 let; Terezija Dvoršak, posestnica, 42 let; Angela Glaser, zasebnica, 56 let; Marija Celofiga, udova, 65 let; Vinko Nerat, viničar, 81 let; Marija Fras, posestnica, 55 let; Katarina Perdeller, usmiljenka, 75 let, in Anton Pisnik, hlapec, 20 let star.

m Odhod prof. Strohschneiderja. Prof. Strohschneider, ki si je tudi v Mariboru pridobil mnogo simpatij, je v torek odpotoval s svojimi žicami v Ptuj, kjer bo ostal par dni in potem nadaljeval svojo turnejo proti Beogradu.

m Iz mariborskega sporta. V nedeljo 21. t. m. ob 11. uri dopoldne bo v lovski sobi hotela »Orel« letošnji občni zbor mariborskega MOLNP.

m Gostilničarska gospodinjstva šola. Zveza gostilničarskih združenj v Mariboru priredi od 15. oktobra do 15. decembra t. l. gostilniško-gospodinjstveni tečaj v »Vesni«.

m Mladinsko izobraževalno društvo bratstva, podružnica v Mariboru, se je prostovoljno razlo.

m Poroke. V zadnjih dneh so se v Mariboru poročili: Stefan Korber in Helena Sivec; Ivan Onič in Angela Kranjc; Karel Mlinarič in Herma Perkuš; Avgust Male in Cecilija Pinter; Franc Jeglič in Barbara Stadler, rojena Šijanec; ter Edvard Kautzner in Marija Schuntner. Obilo sreče!

m Eksplozija. V Radvanju je v ponedeljek eksplodiral sod bencina Falske elektrarne in težje ranil delavca Alojzija Kolarja in Ernesta Eignerja. Oddana sta bila v bolnico.

m Dobra hrana v Javni kuhinji na Slemškovem trgu šte. 6 v A razredu opoldne in zvečer Din 8.30, v B razredu Din 12.30, v C razredu Din 14.30. Priglašajte se! 316

m Posledica prestrašenja. V ponedeljek krog 11. ure dopoldne se je posestnica Terezija Meškova na Teznu, ki je vozila po Ptujski cesti ročni voziček, tako prestrašila hupe mestnega avtobusa, da je sredi ceste padla in se potolkla po glavi. Ker je šofer še pravočasno ustavil avtobus, ni bilo večje nesreče.

m Zopet saharin. V ponedeljek popoldne je stražnik v Melju zasačil dve tihotapki, ki sta sicer pobegnili, odvrgli pa ročni kovček z večjo količino saharina. Ker sta obe policiji dobro znani, jima beg ne bo veliko koristil.

m Nalezljive bolezni. V času od 8. do 14. sta v Mariboru oboleli dve osebi na nalezljivih boleznih, 1 na škrlatinki, 1 pa na davici. Umrla ni nobena.

m Nesreča. Pri popravljanju policijskih zaprovrov je včeraj padel s strehe zidar Anton Lešnik in se tako občutno poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico.

m S klobasami se je zastrupila v Jezdarski ulici stanujoča 36-letna zasebnica Eliza Rečnikar. Prepeljali so jo v bolnico.

m Vlom. Krog popoldneva, ko so bili domači pri kosilu v jedilnici, je neznan tat v ponedeljek prišel v spalnico hišnega posestnika in krovskega mojstra Benjoja v Aškerčevi ulici, poiskal v torbici, ki je ležala na neki grednici, ročno torbico, vzel iz nje ključ in odprl železno blagajno, iz katere je ukradel malo ročno blagajno s 1700 Din gotovine, vložno knjižico z večjo vsoto in raznimi dokumenti ter zopet izginil. Značilno je, da se zlatnine in drugih dragocenosti, ki so bile v blagajni, ni dotaknil. Policija je uvedla obsežno zasledovanje.

m Aretacija pijanke. V torek dopoldne je bila pri Koroškem kolodvoru aretirana neka Marija H., ker je bila tako pijana, da ni mogla hoditi. V zapor so jo morali prepeljati z vozom.

m Ciganska. V ponedeljek sta v gostilni Nekrep v Smetanovi ulici popivala in kvartala dva cigana, 21-letni Aleksander Baranja in 27-letni Adolf Baranja. Ker jima obiranje drug drugega ni donosalo dobička, sta hotela k igri pritegniti še nekega železničarja, ki pa s povabilom ni bil zadovoljen. Zaradi tega sta se cigana najprej z njim sprla, na to ga pa še pretepla. Bila sta aretirana in odvedena k »Grafu«.

m Prostitucija. V ponedeljek je policija napravila racijo na sumljive ženske in je zaradi suma prostitucije aretirala

m Avtomobil v jarku. Na cesti med Svečino in Gornjo Kungoto sta se v ponedeljek dopoldne srečala Smonikov avtobus in Francekovičev avto. Ker se je avto avtobusu preveč izognil,

je zdrčal v jarek in se tako zaril v zemljo, da so morali na pomoč gasilci. Človeških žrtev ni bilo.

Celje

* Seja odbora za koroško plebiscitno manifestacijo bo v četrtek 18. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Odborniki naj pridejo vsi in točno.

* Smrtna kosa. V javni bolnici je umrl 15. t. m. 67-letni posestnik Jože Umek iz Kostričnice pri Šmarjah ter Avgust Povše, 28-letni posestnikov sin iz Orle vasi pri Braslovčah. — Povše je pred dnevi tako nesrečno padel, da si je zlomil tilnik. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, poškodba pa je bila tako huda, da ji je nesrečni mladenič podlegel.

* Izlet zagrebških železničarjev v Celje. V nedeljo 21. t. m. ob 10. uri pride s posebnim vlakom v Celje velika skupina zagrebških železničarjev.

* Delovni trg. Pri celjski borzi dela je v času od 7. do 13. septembra iskalo dela 492 oseb, dela je bilo za 59, delo je dobilo 28, brisani so bili iz evidence 3, koncem tedna je ostalo v evidenci 461 oseb.

* Novi cestni valjar, ki ga je naročila mestna občina, je včeraj prispel. Valjar ima traktorško vprego ter je prav ličen. V bližnjih dneh bo že začel tlačiti celjske ceste, od katerih so one na periferiji prav potrebne, da se jih nasipa z gramozom in nato pošteno zvalja.

* Najdba in izgube. V ponedeljek zvečer po odhodu ljubljanskega vlaka se je pri vходу na kolodvor našla ženska zapesna ura. Dobi se na policiji. — G. Janko Jerala, upravitelj hiralnice v Vojniku, je v ponedeljek izgubil grede od javne bolnice do kolodvora izvebil aktovko z listinami. Naj se odda na policiji.

* Lastnika ukradenih koles znamke »Peugeot« ter »Steyers«, o katerih smo v nedeljski številki poročali, sta se v Mariboru javila celjski policiji in dobila kolesi te dni nazaj. Ostaja pa še vedno eno žensko kolo znamke »Ipak«. Lastnika je na vpogled pri celjski policiji.

* Dva, ki kredit zlorabljata. 28-letni brezposelni ključavničar Rajmund H. je kupil v Ljubljani pri tvrdki »Centra« kolo za Din 2400— na obroke. Plačal je prvi obrok, potem pa je kolo takoj prodal za 1150 Din. Prišli so mu pa na sled in se bo moral zagovarjati pred sodiščem. — Delavec Karlo P. pa je s ponarejenim garancijskim pismom izvil iz neke manufakturne trgovine blaga za Din 2752.—. Tudi njega so oddali sodišču.

* Ker ni mogel prenočiti, si je odejo izposodil. K posestniku Francu Strenčanu na Lavi je prišel neznan človek in hotel v hlevu prenočiti. Ker mu tega niso dovolili, je pozneje odnesel dve konjski odeji, ki sta se sušili pred hlevom, vredni Din 700.—. Menda si je kje zunaj postlal.

Primorske vesti

p Imenovanja in premestitve. Šolsko skrbništvo je imenovalo 79 novih učiteljev in učiteljic, ki so sami Italijani po rodu in fašisti po mišljenju, ter jih nastavilo na šolah v posameznih krajih v Goriški pokrajini. Učitelja Dominika Košuta pa je premestilo iz Temenice na Krasu v Aquilo v Abrucih.

p Težka nesreča. Posebni vlak, ki je v nedeljo zvečer vozil ljudi iz Postojne, kjer je tistega dne v jami nastopil orkester milanske »Scale«, proti Trstu, je blizu St. Petra zadel v voz, na katerem je bilo troje ljudi. Voznik in eden njegov znanec sta bila na mestu mrtva, drugi pa težko ranjen. Podrobnosti o tej nesreči niso znane. Pri pomniti pa je treba, da se je nesreča zgodila predvsem zaradi tega, ker so dale železniške oblasti odstraniti zatvornice na križišču ceste in železniške proge.

p V Ajdovščini je umrla Pavla Rustja na posledicah ran, ki jih je dobila pri padcu s kolesa. Pred nekaj dnevi se je s kolesom vračala v Lokve domov proti Dobravljam, pa je med potom po nesreči zadela v motorno kolo, na katerem sta se vozila Zoroslav Dic in Roman Vrtovec. Tudi Dic je zadobil težke poškodbe.

p Žrtvi granate. Na severnem pobočju hriba Sv. Gabrielja sta iskala Zejev Jože in Plesničarjev Ivan iz Voglarjev pri Trnovem ostanek starih granat in drugega streliva. Naletela pa sta na celo, še ne izstrleljeno granato, ki je na njuno nesrečo eksplodirala. Oba sta bila težko ranjena prepeljana v goriško bolnico.

p Orožniška postaja v Komnu je javila goriški policiji, da so brez potnega lista zbežali preko meje Hudorovič Ivan iz Gorjanskega, Vrabc Rudolf iz Kosovelov pri Komnu, Blažič Ludvik iz Gorjanskega in Trampuž Venceslav iz Kostanjevice. Proti vsem je bilo uvedeno sodno postopanje, predvsem pa proti Trampužu, ki je bil pred daljšim časom kot politični osumljenec posvarjen in bi zaradi tega ne bil smel zapustiti Kostanjevice.

Beneški list »Gazzettino« je objavil te dni tole vest: Z brzovlakom iz Trsta je prispel v Videm črnosrajnik Ivan Dus, ki je kot znano, na jugoslovanski meji junaško nastopil v spopadu z orjunaši in po dramatični borbi premagal njih poglavarja. Na Videmski postaji so ga sprejeli častniki in podčastniki 63. (fašistovske) legije »Tagliamento«. Dus, ki je Furlan, je takoj nadaljeval svojo pot v Atimis, kjer bo sredi svojih sorodnikov ostal za kratek čas na zelo zaslužnem dopustu. — Komaj teden prej je isti list popravil svoje prvo poročilo o obmejnem incidentu in dejal, da je bil »poglavar orjunašev« sam in da se je sam ubil, ker se ni mogel ubraniti — psov.

V Idriji je bil dosednji krajevni politični tajnik fašistovske stranke Avezzu. Na njegovo dozdandje mesto je bil postavljen prefekturni komisar dr. Boccasin.

p V Trstu se je te dni začel kongres italijanske zveze električnih industrijskih podjetij. Kongres je otvoril državni podtajnik pri prometnem ministrstvu.

Tržič

Kulturni film. Kakor vsako leto, bo tudi letos pričelo Sokolsko društvo z predvajanjem kulturnih filmov. Prvi se bo predvajal v sredo 17. t. m. in sicer prva predstava za deco ob 5. uri popoldne, druga za odrasle pa ob pol 9. uri zvečer. Na sporedu je prekrasni južnoindijski prirodni film »Nurie«.

Škofja Loka

Nogometna tekma je privabila na letno sokolsko telovadišče par sto gledalcev, ki so z zanimanjem sledili rivalom. V prvi polovici so Škofjeločani dobili 3 gole. Na čudo vseh navzočih pa je S. K. Helas v drugi polovici popustil in je končala tekma z rezultatom Škofja Loka : S. K. Helas 9 : 3. Gostje so imeli več precej mladih igralcev.

Škofjeloška nedelja je minila v znamenju raznih prireditvev, ki so se vršile širom okolice. Sokoli so pohiteli na ustanovni občni zbor reškega Sokola, ki je končal nad vse zadovoljivo. V reškem šolskem poslopiju se je zbralo domače članstvo polnoštevilno; ko pa so prispeli še Ločani je bila zborovalna soba do kraja napolnjena. Govorili so za pripravljali odbor domači upravitelj šole br. Edvard Vidic, za škofjeloškega Sokola sreski prosvetni referent br. Vinko Zahrastnik in načelnik br. Horvat Rudolf, ki je v svojem predavanju oertal bistvene smernice, naloge in cilje današnjega Sokolstva. V strunnem soglasju so se izvedle volitve: starosta Vidic Edvard, podstarosta Luskovec Urban, tajnica Ditrich Marija, načelnik Rant Franc, blagajnik Lukančič Franc; pregledovalca računov Babnik Janko in Habjan Janko. — Večja skupina Škofjeločanov se je udeležila nastopa Sokola v Naklem; slabše pa je bilo obiskano škofjeloško kopališče, ki zaradi vobče neugodnega vremena letos nima najzadovoljivejšega obiska. Po vseh vidikih stroški graditve kopališča tudi letos še ne bodo kriti.

Statistika deklishe šole v Škofji Loki izkazuje pet raznovrstnih učnih ustanov. Otroški vrtec za dečke ima 46 dečkov in za deklice 58 deklic, ki jih urejmeta dve otroški vrtarici. Šestrazredna osnovna dekliska šola izkazuje 268 deklic. Učni uspeh 14,92% odličnih, 40,29% prav dobrih, 38% dobrih, 5,97% nezadostnih in 0,7% neredovanih. Štirirazredna dekliska meščanska šola ima 148 učenk in sicer 81% odličnih, 35,13% prav dobrih, 37,83% dobrih, 16,21% zadostnih in 2,7% nezadostnih. Poleg veroučiteljev poučuje na osnovni, meščanski šoli in na učiteljsku 26 učnih oseb. Podatki so iz šolskega leta 1929/30.

Vrhniko

Vrhniška električna razsvetljava je prav čudna. V enem delu trga gorijo luči, v drugem pa je čista tema. Zlasti bi bilo potrebno, da bi vedno gorela električna žarnica na mostu v vasi pri Oblaku, kjer je glavni promet skozi trg. Gradnje. G. Vinko Langenwarter, gostilničar na Vrhniki je podaljšal svojo enonadstropno hišo. Oj ta vrhničar. Vrhničani se skoro vsako leto in se tudi letos pritožujejo nad slabo razsvetlavo v vagonih lokalne vrhniške železnice. Mali vagoni, ki so bili nalašč napravljeni za Vrhniko, nimajo plinske razsvetljave, v njih brle zvečer le slabe parafinove sveče, ob katerih si človek pokvari oko, če hoče le nekaj čitati. Obenem bi bilo železi, da bi Vrhnika za zimo dobila večje vagona, kjer ne bi človek zmrzal od mraza, ker so ti tenki mali vagoni izredno mrzli.

Litija

Padec z vlaka. O železniški nesreči, ki se je dogodila med postajama Kresnice—Litija in o kateri je Jugoslovan že poročal, dostavljamo še sledeče: Na kraj nesreče je prispela tudi sodna komisija s sodnikom g. Novakom in zdravnikom dr. Ukmarjem ter ugotovila težke telesne poškodbe pri obeh deklah. 13 letna Ela Keržan si je pri padcu zlomila tilnik, 3 letna Fani Žnidar pa si je prebila lobanjo in ima več ran tudi na obrazu. Kakor se domneva, nesrečo ni zakrivilo prometno osebje ampak dva moža, ki sta v Kresnicah izstopila, na nasprotni strani pa nista zaprla varnostne kočnice na vratih. V onem usodnem momentu je, kakor pripoveduje, dvignila Ela malo Faniko na okno v vratih, da bi bolje videla, ta pa se je z nogo oprla na kljuko in s tem vrata odprla.

Ribnica

Pretep. V nedeljo zvečer 14. t. m. so se zbrali v gostilni pri »Rokah« fantje. Tudi harmoniko so imeli in dekleta. Plesali so in peli. Ker se pa plesati ne da in tudi poje se težko, če se ne pije, so ga pili in se seveda napili. Zdelo se jim je premalo samo to in so se navsezadnje še stekli. Posebno neki Francelj je prav težko odnesel, tako da je komaj prirajžal domov. Spal pa gotovo ni.

Neznani zlikovci so ponoči v nedeljo 14. t. m. uničili posestniku J. Campi iz Podsten celo brajdo. Do tal so vsa trto polomili, napol zrelo grozdje so razmetali po cesti in tudi mladike so raznesli nadaleč okrog. Storitji je morala to kaka podivjana tolpa pijancev, ki se je ponoči klatila po cesti in ij dolgega časa prav po pobalinsko uničila lepo brajdo. Sploh je v zadnjem času opažati ob nedeljah nebroj pijancev po cestah. Kje je temu vzrok? Več vzgoje mladini!

V bolnico. Roza Sorčnik, žena gostilničarja in mesarja, je nenadoma obolela ter so jo morali prepeljati v bolnico v Maribor. Istotako so morali prepeljati v bolnico v Maribor ga. Einfalt, ki je izpila večjo količino acetne kisline.

15 radio aparatov. Tudi naše mesto pridno izrablja užitek, ki jih nudi moderna tehnika. Imamo 15 radioaparatorov, kar je za nas gotovo lepo število.

Trbovlje

Plaz v kamnolomu cementarne. V ponedeljek ponoči se je vsul v kamnolomu cementarne na Kleku močan plaz ter zrušil poševni tir, po katerem prevažajo cementni lapor iz gorjnih etaž kamnoloma do žičnice. Ves dan so urejali tere in odkope. Redno pa se bo lahko obratovalo šele čez nekaj dni.

Originalna vprega. Včeraj se je pojavil v tukajšnjem revirju svetovni potnik Peter Zeljko s svojo originalno kozlovsko vprego, t. j. mali koleselj,

v katerega sta vprežena dva kozla. Zeljko, ki je rodom Dalmatinec iz Sinja, je prepotoval v dalmatinski narodni noši s to originalno vprego že skoro celo Francijo, Belgijo in tudi del Nemčije. Preživlja se s prodajanjem razglednic. Mnenja smo, da bi bilo dobro, če bi se zanimalo za ta način tujske propagande tudi naše tujsko prometno društvo, ter bi se takim svetovnim potnikom dale razglednice naših prelepih planinskih in pomorskih letovišč v razpečavo, s čemer bi se naš tujski promet brezdvoma dvignil.

Gradnja novih hiš. Nove stanovanjske hiše si gradijo rudniški nadpaznik Kajtna in premikalni mojster državne železnice Fritz v Urhovčevi Loki; elektrik Lesičar in delavec Rozman na pobočju pod Posetjem; rudniški hišnik Grobelšek in kopač Drnovšek na parcelah pod naselbino Terezija, rudniška paznika Češmiga in Pfeifer v v koloniji »Dom in vrt«. Vse stavbe bodo v tekoči stavni sezoni dogotovljene.

Ponovna imunizacija proti škrlatinki bo za šole obvezne otroke v četrtek 18. septembra v šolah na Vodi v Trbovljah, za izvenšolsko deco pa v petek 19. septembra v Delavskem domu in v soboto 20. septembra v Društvenem domu, vsakokrat ob 14. do 18. ure. Prihodnje t. j. zadnje cepljenje, pa bo teden dni kasneje z istim razporedom.

Zagorje

Ustanovitev župnijske ekspoziture na Lokah. Prebivalstvo Lok in njene bližnje okolice je imelo že dalje časa željo po svojem župnišču ali ekspozituri. Sedaj jim je ustrezno, ker se je ustanovila na Lokah župnijska ekspozitura, kjer je natanjven splošno priljubljeni kaplan g. Vital Vodušek iz Zagorja.

Zveza slovenskih vojakov, podružnica v Zagorju priredi v soboto 20. in v nedeljo 21. t. m. zvečer ob 19. uri na stadionu Zadrufnega doma igro »Kalvarijo«, igrali bodo domačini.

Šah

Turnir v Frankfurtu

V. kolo. 11. septembra.

Danes je bila igrana važna partija Niemeovič—Kashan. Niemeovič je igral kot beli svojo otvoritev (Sf3, b2—b3, e3 itd.) in prišel v končnici v prednost, ki bi zadostovala za zmago. Po prekinjenju pa je na splošno presenečenje igral slabše varijanto in napravil samo remis. Colle je imel Orbacha za nasprotnika. Ta je v srednji igri nekorektno žrtvoval figuro, ki pa jo je Colle pozneje po nepotrebnem vrnil, vendar je še mogel doseči ugodnejšo končnico in zmagal. Ahues in Przepiorka sta igrala špansko partijo, ki je ostala remis. Ahues bi bil v srednji igri mogel zmagati. Tudi partiji Sämisch—List in Thomas—Pirc sta končali remis. V slednji je Pirc iz sicilijske otvoritve dobil znatno boljše pozicijo, ki je pa pozneje ni dobro izkoristil. Mieses je v končnici porazil Mannheimerja.

VI. kolo. 12. septembra.

Niemeovič je igral s Thomasom Caro-Kann ono otvoritev. Thomas se kot beli ni hotel zadovoljiti z remijem, ki ga je že imel v rokah, pri igri na zmago pa je tako oslabil svoje kmete, da je omogočil nasprotnik nevaren napad, kar je Niemeovič jako lepo izkoristil in zmagal.

Mieses je kot črni proti Kashanu poskusil zamenjati kolikor mogoče veliko figur, izgubil pa pri tem mnogo časa in prišel v slabšo pozicijo v končnici. — Ob prekinitvi nima izgledov na remis.

Pire je utrpel danes svoj prvi poraz. Igral je proti Listu kot beli indijsko otvoritev izredno slabo in prišel v brezupno končnico trdnjav. Te pa List ni dobro igral in tako je nastala divja pozicija, ki je zahtevala še jako pazljive igre. Končno pa je bila Pirčeva končnica za remis vendarle preslabša in je List le našel pot do zmage. Tudi Ahues bi bil skoraj izgubil, in sicer proti Orbachu. Imel je že kmeta manj, potem pa je Orbach jako slabo nadaljeval in celo izgubil. Colle je stal proti Mannheimjerju tudi že slabše, v končnici pa je njegov nasprotnik popustil in izgubil. Partija Przepiorka—Sämisch je ostala remis. Senzacijo je vzbudilo dejstvo, da Sämisch enkrat ni bil v časovni stiski.

VII. kolo. 13. septembra.

Niemeovič je po jako zanimivi igri porazil Pirea.

Caro-kann.

Beli: Niemeovič Črni: Pire
1) e4, c6, 2) Sc3, d5, 3) Sf3, de4, 4) Se4, Sf6, 5) Sg3, Lg4, 6) Le2, e6, 7) 0—0, Ld6, 8) d4, Sbd7, 9) c4, De7, 10) Ld2, 0—0, 11) Le3, Td8.

Do sedaj je igral črni pravilno, tu pa bi bilo bolje Tac8 ali Tad8 ali b7—b6.
12) Sg5, Le2, 13) De2, c5, 14) de5, Lg3, V pošteev je prihajal seveda tudi Le5, črni pa je imel svoj načrt.

15) hg3, Dc5, Se4, Dc6, Končnica po Se4: se črnemu ne dopade, ker bi imel beli tekača proti konju in majoriteto na damskem krilu, vendar je dvomljivo, če bi vse to za zmago zadostovalo.

17) Sf6+, Sf6, 18) Lf6, gf6, 19) Dg4+, Kh8, 20) Dh4, e5?

Črni je računal, da se bo mogel izdržati napada belega, če igra Kg7, radi Tael in Te4. Mogel pa je to enostavno parirati s h6 in pozneje (na Te4) f5. Sedaj so črni kmeti slabi.

21) Tadi, Kg7, 22) b3, b6, 23) Dg4+, Kh8, 24) Df5, De6, 25) De4, Tab8, 26) Td5, Td5, 27) cd5, Dd7, 28) Td1, Te8, Td3, Kg7, 30) g4, h6, 31) Th3, Td8, 32) De3, Th8, 33) Dd2, Dd6, 34) b4, a6?

Mesto tega je bilo Kg6 dovolj dobro. Šele na a3 bi potem črni igral Kg7—f8 itd. Sedaj pa grozi event. tudi Ta3.

35) a8, Kg6,

Črni nima dobrih potez.

36) Dd3+, Kg7, 37) Da6, Dd5, 38) Db6, h5,

Črni poskusi še taktično šansa

39) Kh2, Dd1, 40) f3,

Bolje je 40) gh5, Th5, 41) De 3.

40) ... Dd4!

Jako nevarna poteza, ki zahteva od belega še zelo dobre igre.

41) Dd4, ed4, 42) gh5:

Na f4 bi sledilo Td3, 43) Td3, fg4, 44) a4,

Kg6 in Kf5, Ke4 itd.

42) ... d3, 43) Kg3, Ta8, 44) Kf2, Ta3, 45) h6+!

Aanalize so pokazali, da bi brez te poteze partija ostala remis.

45) ... Kh7, 46) Ke3, Tb3, 47) Th4, f5, 48) Kd2, Ta3, 49) Th5, Tb3, 50) Tf5, Tb4, 51) Tf7+, Kh6, 52) Kd3 in črni se je po par potezah vdal.

Kashan je porazil Colleja. Partija je dolgo stala na remis, potem pa je Colle napravil večjo napako in hitro izgubil. Kashan ima nedvomno najboljše izgleda na prvo mesto. Thomas je lepo porazil Miesesa v napadu, Ahues Mannheimerja. Sämisch se je moral proti Orbachu zadovoljiti z remijem. Nasprotnika sta imela do konca po 8(1) kmetov in več figur na deski. Tudi partija List — Przepiorka je ostala remis.

Sport

Propagandne plavalne prireditve S. K. Ilirije za neverificirane plavače in plavačice

V svrhu čimvečje propagande plavalnega športa, priredi S. K. Ilirija 21. t. m. plavalno tekmovanje za neverificirane plavače.

To propagandno tekmovanje za neverificirane plavače in plavačice se bo vršilo po teh proposicijah:

1. S. K. Ilirija v Ljubljani priredi propagandno plavalno tekmovanje samo za neverificirane plavače in plavačice in sicer za kategorije A, B, C, D.

A. Plavačice in plavači od 8. do 12. leta t. j. rojeni 1918—1922.

B. Plavačice in plavači od 8. do 16. leta, t. j. rojeni 1914—1922.

C. Plavačice in plavači od 12. do 16. leta, t. j. rojeni 1914—1918.

D. Plavačice in plavači od 16. leta dalje, t. j. rojeni pred 1914.

Za kategorijo A: 30 m prosti stil; za kategorijo B: 50 m prsno in 50 m hrbtno; za kategorijo C: 50 m prosti stil; za kategorijo D: 50 m prosti stil, 50 m hrbtno in 50 m prsno.

2. Tekmovanje se vrši po pravilih J. P. S.

3. Tekmovanje se vrši v bazenu S. K. Ilirije dne 21. t. m. ob 10. uri dopoldne.

4. Bazen je dolg 50 m, start in cilj sta nepremična.

5. Prijave se sprejemajo 16., 17., 18. in 19. t. m. pri blagajni kopališča od 15. do 8. ure. Poedine prijave se sprejemajo tudi pred začetkom tekmovanja. Oni, ki se prijavijo v goraj omenjenim času imajo prost vstop k tekmovanju, dočim plačajo oni, ki se prijavijo tik pred startom vstopnino. Prijavnine ni.

6. Za vsako disciplino morajo biti prijavljeni najmanj trije plavači oziroma plavačice, drugače se ta disciplina ne vrši.

7. Ti, ki se plasirajo na prvo, pri nekaterih disciplinah tudi na drugo mesto, prejmejo nagrade (bonboni in knjige za mlajše, proste vstopnice za kopališče in kino za starelje).

8. Razpored tekmovanja in žirija se objavita naknadno.

Jesenski kasaški miting na Teznu pri Mariboru

V nedeljo in ponedeljek so bile na dirkališču na Teznu konjske dirke, ki jih je priredilo Kasaško društvo v Mariboru. Rezultati prvega dne so bili naslednji:

I. Dirka Karla Pachnerja:
Heat vožnja za 4—12 letne konje iz vseh krajev. Proga 1600 m. Nagrade: 2500—, 1250—, 750—, 500— Din.

1. Feminist (Franc Filipič) 1:36,5; 2. Denes (Fric Skoberne) 1:44; 3. Nelka (Al. Slavič) 1:42.

II. Dirka za predsednikovo nagrado:
Za 3 do 12 letne jugoslovanske konje. Proga 2100 m. Nagrade: 2000—, 1000—, 600—, 400— dinarjev.

1. Saperlot (Franc Filipič) 1:45; 2. Borica (Vek. Razlag) 1:49; 3. Baesi (Kobilarna Turnišče) 1:51, 4. Psina (Jožef Slavič) 1:51.

III. Dirka Karla Pachnerja, drugi heat:
1. Anfängerin 1:32,2; 2. Poldi 1:38,5; 3. Feminist 1:38; 4. Nelka 1:40,7.

IV. Ljutomerska dirka:
Za 3—12 letne konje kmečke reje iz področja Dravske banovine. Proga 2100 m. Nagrade: 1500—, 750—, 450—, 300— Din.

1. Borica (Vek. Razlag) 1:48,2; 2. Psina (Jos. Slavič) 1:48; 3. Finiš (Franc Herič) 1:52,5; 4. Elsa (Alojz Jelen) 1:45.

V. Dirka Karla Pachnerja, tretji heat:
Končni rezultat: 1. Anfängerin; 2. Feminist; 3. Denes; 4. Poldi.

VI. Spominska dirka dr. Alfreda Rossmanita:
Dvoprežna amaterska vožnja za 3 letne in starejše jugoslovanske konje. Proga 2800 m. Nagrade: 2000—, 1000—, 600—, 400— Din.

1. Saperlot (Franc Filipič) — Gospodar (Vinc. Pirš) 1:50; 2. Borica (Vek. Razlag) — Finiš (Franc Herič) 1:55,5; 3. Danka—Donisette (Kobilarna Turnišče) 1:59,5; 4. Prima—Psina (Jož. in Ludvik Slavič) 2:02.

Rezultati drugega dne:
VII. Dirka dravske banovine:
Za 4—12 letne konje iz vseh krajev. Proga 2400 m. Nagrade: 2500—, 1250, 750, 500— dinarjev.

1. Danka (Kobilarna Turnišče) 1:43; 2. Gretl Maria (Franc Filipič) 1:39; 3. Egga II. (Franc Skuhala) 1:39,5; 4. Salome (Franc Filipič) 1:39,7.

VIII. Dirka Rudolfa Warren-Lippitta:
Za 3—12 letne jugoslovanske konje. Proga 2100 m. Nagrade: 2000—, 1000—, 600—, 400— dinarjev.

1. Dandolo (Gujo Högenwarth) 1:40,5; 2. Saperlot (Franc Filipič) 1:47; 3. Borica (Veko-

slav Razlag) 1:48; 4. Egga II. (Franc Skuhala) 1:42,5.

IX. Sistemizirana konjerejska nagrada 1930 kasaškega društva v Mariboru za 4 do 6 letne konje iz kmečke reje v področju Dravske banovine. Proga 2200 m. Nagrade: 1500, 750, 450 in 300 Din.

1. Koketa (Ivan Bunderl) 1:48,5; 2. Prima (Ludvik Slavič) 1:47,7; 3. Silva II (Slavko Vrbnjak) diskval.; 4. Eta (Julij Novak) 2:11.

X. Dirka Ljubljane:
Za 3 do 6 letne jugoslovanske konje. Proga 2100 m. Nagrade: 1500, 750, 450 in 300 Din.

1. Baesi (Kobilarna Turnišče) 1:46,5; 2. Psina (Jož. Slavič) 1:47,7; 3. Finiš (Franc Herič) 1:42; 4. Koketa (Ivan Bunderl) 1:51.

XI. Dirka mesta Maribora:
Dvojezična luterska vožnja za 3 letne in starejšje jugoslovanske konje. Proga 2800 m. Nagrade: 2000, 1000, 600 in 400 Din.

1. Finiš (Franc Herič) — Borica (Vek. Razlag) 1:55,7; 2. Saperlot—Gospodar (Franc Filipič) 1:51,5; 3. Fliche—Gretl Maria (Franc Filipič) 1:53; 4. Belona (Kobilarna Turnišče) — Dandolo (Gujo Högenwarth) 1:57.

Radio

Ljubljana, 17. sept.: Opoldanski program od pade. 18. Radio-orkester: Schrammel. 19.00 Ga. Bartolova: Zena in alkohol. 19.30 Silvester Škerlj: Literarna ura. 20.00 Plošče. 20.30 Tristan in Izolda, plošče, prenos iz Zagreba. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, četrtek, 18. septembra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. 17.30 Otroška ura, ga. Gabrijelčičeva. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Péro Horn: Nervoznost otroka.

Zagreb, 17. septemb.: 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Kulturna in društvena poročila. 20.35 »Tristan in Izolda«, opera v 3 dej., kp. R. Wagner (plošče).

Zagreb, četrtek, 18. septembra: 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Kulturna in društvena poročila. 20.30 Koncert (prenos iz Ljubljane). 22.30 Poročilo in vreme. 22.40 Prenosi.

Beograd, 17. sept.: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Mladinska ura (gdč. Bandić čita pravljice). 17.30 Popoldanski koncert radio kvarteta. 19.30 Umetnost mladinske poezije (predavanje). 20.00 Koncert komorne glasbe (prof. J. Mokranjac, cello in dr. Gerassimenko, klavir). 21.00 Narodne pesmi poje gdč. Bošnjaković. 21.45 Večerni koncert radio kvarteta. 22.30 Prenos koncerta ruskih balalajk.

Beograd, 18. septembra: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Recitacije. 17.30 Plošče. 18.00 Slovenske narodne pesmi poje g. Rus. 19.30 Francoščina. 20.00 Prenos iz Ljubljane. 22.00 Čas in poročila. 22.15 Sprehod po Evropi.

Ne motite radia

Vsem lastnikom električnih aparatov

»Elektrotehniška zveza Češkoslovaške« je pravkar izdala letak proti motenjam v radiu. Letak so tiskali v nakladi pol milijona in se bo dostavil vsakemu odjemalcu električnega toka. Nadalje se bo izdala brošura dr. Rousa »Motnje v radio-sprejemi in njih odstranjevanje«. Letak so izdali v češkem, slovaškem, nemškem in madjarskem jeziku. Važno bi bilo, ko bi se seznanili z njegovo vsebino tudi naši odjemalci toka. V prevodu se glasi letak takole:

Radio je prav tako važen in razširjen kulturni činitelj kakor šola ali tisk. Njegov pomen in poslanstvo nalagata vsem državljanom dolžnost, da odstranijo vse, kar bi moglo škoditi njegovemu razširjenju. Mislite na to, da je radio čisto edini svetli žarek v življenju slepcev ali bolnikov, da bi jim motil njih edino veselje v življenju.

Pomislite, da se radio moti najbolj z različnimi električnimi napravami, katere se uporabljajo v gospodarstvu, v trgovinah in delavnih cah.

Naprave, ki motijo radio, ako nimajo varovalnih naprav, so v glavnem sledeče:

Prvič električni motorji in generatorji z Iskrnimi kolektorji, motorji pri šivalnih strojih, motorji pri dvigalih, ventilih, ventilatorjih, snažilih, osuševalci las, masažne priprave in drugo. — Drugič električne naprave, pri katerih se tok prekinja (n. pr. električni zvonec, svetlobna reklama, električni likalniki, toplotni regulatorji itd.). — Tretjič zdravniški instrumenti za diatermijo, röntgen, obsevanje. Prosimo Vas sedaj vse, da te moteče priprave ne uporabljate vsaj ob delavnikih od 19. do 23. ure, ob praznikih ali v nedeljah od 11. do 13., od 16. do 19. in od 20. do 23. ure, ko se oddaja glavni program.

Vse te naprave so neškodljive, če so opremljene z varovalnimi napravami.

T. R. L.

Mlekarstvo v Ameriki

Kakor smo že v včerajšnji številki našega lista poročali, je bilo v nedeljo ustanovljeno Centralno mlekarско društvo. Da nam bo pomen mlekarstva v sedanji dobi razumljiv, hočemo v kratki obliki prikazati našim čitateljem razvoj in gospodarsko silo mlekarstva one dežele, ki zavzema v svetovnem gospodarstvu prvenstveno mesto.

Do sedaj je zavzemala v Združenih državah ameriških avtomobilska industrija vodilno mesto. Po zaključku lanskega poslovnega leta pa se je pokazala presenetljiva činjenica, da je to mesto zavzelo mlekarstvo. Manj kakor surovo mleko, so danes mlekarški izdelki, surovo maslo, sir itd., posebno pa takozvani »Ice Cream« (neke vrste sladole), vsled znane ameriške prohibicije najbolj priljubljena prehrana Amerikanca. Produkcija surovega masla, sira in kreme je zaznamovala v zadnjem letu ogromen promet v znesku 5 milijard dolarjev (280 milijard dinarjev). S tem je ameriško mlekarstvo v resnici potoklo avtomobilno industrijo.

Ravno tako, kakor v drugih industrijskih panogah, ki so osredotočene v raznih trustih in kartelih, je organizirano tudi ameriško mlekarstvo v ogromnih družbah, ki se ukvarjajo s pridelovanjem mleka in izdelovanjem raznih mlekarških produktov. Kako ogromna mora biti ta organizacija nam postane jasno, če pomislimo, da mora ta industrija dnevno skrbeti za 120 milijonov ljudi, ki so jim ti izdelki vsakdanja prehrana. Zelo zanimiva je sestava največje družbe Borden & Co. V teku enega leta je ta družba dvignila svoj promet od 160 milijonov dolarjev na preko 200 milijonov.

Preskrba mleka ameriških vlemest, dovoz smetane in masla, se nahaja danes v rokah 5 tisoč velikih mlekarških družb, ki dovažajo mleko od producenta in konsumentu na daljavo 250 do 300 km. Organizacija je vzorna. Od različnih farm pride mleko v posebne hladilne postaje v posameznih potrošniških središčih. — Skrb farmarja se omejuje samo na vzorno živinorejo, molžo in prevoz mleka od farmerja do zbirališča, čiščenje, polnjenje v steklenice, ki se

vrši mašinsko v hladilnih postajah. Krave se molzijo mehanično, ponajveč s pomočjo električne energije.

Fabrikacija surovega masla, sira in kreme nudi obilo možnosti zaposlenja. V Združenih državah obratuje trenutno preko 3000 sirarn, ki imajo seveda značaj ogromnih tovarn. Sirarstvo si je v Združenih državah le postopoma osvojilo tržišča. Amerikanci so trdovratno zahtevali le evropske izdelke, šele v vojni dobi se je razvilo domače sirarstvo vsled pomanjkanja evropske konkurence. Kondenzirano mleko se izdeluje v 300 tovarnah. Krema pa producira preko 2000 veletovarn.

Posebno svojstvo izdelkov ne dovoljuje manjšim družbam razširjevanja produkcije tudi na druga področja, ki ne spadajo direktno v njihovo področje. Zato pa veliki trusti in karteli ne omejujejo svoje prodaje samo na področja njihovih produkcijskih središč, pač pa razširjajo svojo trgovsko ekspanzivnost tudi v druge države zvezne republike. Samostojnih mlekarjev že davno ni več v Združenih državah. Večji trusti prevzemajo dobavo mleka od farmerja pa do stanovanja konsumenta.

Najvažnejši koncern je »National-Dairy-Products«. Letni promet tega podjetja znaša 220 milijonov dinarjev. Dobička je imela družba v likansko silo predstavljajo ti trusti sledi iz te preteklem letu 20 milijonov dolarjev. Kako vegega, da prejema farmer za liter mleka franko postaja 4 do 6 centov (Din 240 do 336), konsument pa mora za liter plačati 15 do 18 centov (Din 840 do 1008).

Fabrikacija sira je v splošnem zadeva družbe »Kraft-Phenix-Cheese-Coc«. To podjetje je največje na svetu. Produkcija sira v pretečenem letu je pri tem podjetju predstavljala vrednost 85 milijonov dolarjev, čisti dobiček pa je znašal 2,5 milijona dolarjev (140 milj. Din). Ta družba preplavlja s svojimi izdelki Ameriko od vzhoda do zapada in od severa do juga. Poleg tega obstoja v Združenih državah še cela vrsta podjetij, ki se ukvarjajo s pridelovanjem in predelavo mleka.

Popravek k članku: Čilski soliter bo cenejši

V 65. številki Jugoslavana od 17. avgusta je bil pod gorenjim naslovom objavljen članek. Vanj se je glede cen vrnila neljuba pomota, ki jo centrala v Londonu s tem popravlja. Cene so označene za čilski soliter »postavljen na postajo Sušak«, glasiti bi se pa moralo »cif Sušak«. To pomeni da se navedene cene zvišajo še za razkladanje iz ladje in nakladanje v vagon, za carinjenje in za druge drobne stroške, kar vse skupaj zneske okrog 6-7 Din pri 100 kg. Za ta znesek treba torej zvišati prej navedene cene od 52 do 260 Din.

Gospodarske vesti

× Udeležba naših obrtnikov na kongresu češkoslovaških obrtnikov v Pragi. Savez obrtniških in pomočniških združenj je skupno u upravo beogradske trgovinske zbornice sklenil udeležiti se kongresa češkoslovaških obrtnikov, ki se bo vršil od 19. do 21. t. m. v Pragi. Kot zastopniki Saveza in zbornice so določeni Dušan Petković, predsednik beogradske obrtnikov in pomočnikov, Anton Suster in Vlada Marković, člana uprave beogradske obrtniške zbornice.

× Kreuger tudi v Bolgariji. IND poroča, da si je švedski vžigalični magnat Kreuger osvojil tovarno vžigalic v Kostec-Banji, ki se je nahajala v belgijski posesti. V Bolgariji obstoji vžigalični monopol, ki je zastavljen za begunsko posojilo, ki ga je Bolgarija prejela v letu 1926. Govori se, da bi bolgarska vlada izročila ves svoj monopol Kreugerju, če bi ji ta nudil večje zunanje posojilo. Bolgarske finance se nahajajo v zelo težkem položaju in so državni dohodki v zadnjem polletju izkazovali 25% primanjkljaja napram lanskemu letu.

XXVII.

Spiš, Robespierre! Ura teče, dragoceni čas beži...

Slednjič, 8. vročince se Nepodkupljivi dvigne v konventu, da bi govoril. Solnce 31. maja, ali vzišes še drugič? Gamelin čaka, upa. Sedaj torej Robespierre iztrga te zakonodavce, ki so bolj krivi kakor federalisti, bolj opasni kakor Danton, iz klopi, ki jih onečastajo... Ne. Še ne. »Ne morem se odločiti,« pravi, »da bi do kraja pretrgal zaveso, ki pokriva to globoko tajno krivičnost.« In strela se razleti, ne udari nobenega od zatrotnikov, samo oplasi jih vse. Šestdeset so jih šteli, ki si že štirinajst dni niso upali spat v svojih posteljah. Marat je nazval izdajalce z imeni, da; kazal jih je s prstom. Nepodkupljivi pa okleva in odslej je on sam obtoženec...

Zvečer, pri Jakobincih, se vse tare: v dvorani, na hodnikih, na dvorišču.

Vsi so tu, hrupni prijatelji in nemirni neprijatelji. Robespierre jim čita govor, ki ga je Konvent poslušal

Borzna poročila

dne 16. septembra 1930.

Devizna tržišča

Ljubljana, 16. septembra. Amsterdam 2275, Berlin 1344-1347, Bruselj 78774, Budimpešta 98755-99055, Curih 109590, Dunaj 79682 do 79932, London 27455, Newyork 5639, Pariz 22192, Praga 16768, Trst 29470-29670.

Zagreb, 16. septembra. Amsterdam 22716 do 22776, Dunaj 79632-79932, Berlin 1344 do 1347, Bruselj 78774 bl., Budimpešta 98755 do 99055, Milan 294773-296773, London 27415 do 27495, Newyork kabel 5629-5649, Pariz 22192 bl., Praga 16728-16802, Curih 109440 do 19740.

Dunaj, 16. sept. d. Amsterdam 28517, Beograd 123425, Berlin 16864, Bruselj 9886, Budimpešta 12393, Bukarešta 42213, Kopenhagen 18950, London 3442, Madrid 7625, Milan 3708, Newyork 70815, Praga 2780, Praga 210125, Sofija 1320, Stockholm 19020, Varšava 7931, Curih 13740.

Curih, 16. septembra. Beograd 912875, Pariz 202475, London 250525, Newyork 51550, Bruselj 71875, Milan 27-, Madrid 5550, Amsterdam 20755, Berlin 12277, Dunaj 7280, Sofija 3735, Praga 152975, Varšava 57775, Budimpešta 9015.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 16. septembra. Državni papirji: 7% inv. pos. 8750-8850, vojna škoda 440-44150, vojna škoda kasa 440-44150 (441), sept., okt. nov. 440 d., dec. 44075-44150, 4% agr. obv. 5450-5575, 7% Bler. pos. 8625-8675, 8% Bl. pos. 9725-98, 7% ps. hip. b. 8525-86.

Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 926-928, Union 191-194, Ljublj. kred. b. 122 d., Medjunarodna 56 d., Narodna banka 8150 do 8275. — Industrije: Sečarana Osijek 312-314, Trboveljska 392-395, Slavonija 200-206, Vevče 124 d. Beograd, 16. sept. 7% invest. pos. 8950-9050, 4% agr. obv. 5550-5650, 7% Bler. 8925-8975, 8% Bler. 101, 7% pos. drž. Hip. b. 98-9825, 6% Beglučke obv. 77-78, Vojna škoda 45475-45525, ultimo avg. 45575-457, ultimo okt. 463, ultimo dec. 464-466. — Narodna banka 8200-8280.

Dunaj, 16. sept. d. Bankverein 1790, Kreditni zavod 4750, Dunav-Sava-Adria 1220, Prioritete 9050, Trbovlje 4850.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu

London, 16. septembra. 7% Bler. 85625-86375. Newyork, 16. septembra. 8% Hip. b. 9650 in 9775, 7% Bler. 8550-8650, 7% pos. drž. Hip. banke 8475-8525.

Zivinska tržišča.

Dunaj, 16. septembra. d. Svinjski trg 8786 mesnatih in 4590 mastnih prašičev. Mestni prašiči so notirali 1'60-2'30, mastni pa 1'62-1'68. Živahen promet. Mesnati prašiči so bili za 10, mastni pa za 3 groše cenejši.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca mlačna, brez prometa

Zitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena. Promet: 2 vagona pšenice, 2 vagona ječmena.

Novi Sad, 16. septembra. Pšenica: 79/80 kg: bačka 152½-157½, gornjebačka 162½-167½, bačka potiska 162½-165, ban. Bega šlep 162½ do 167½, gornjeban. 157½-160, južnoban. 145 do 150, sremska, slav. 78 kg 142½-147½. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: 10 vagonov pšenice, 1 vagon ječmena 39 vagonov koruze, 10 vagonov moke, 2 vagona otrobov. — Tendence: slabša.

Zanesljive

415 nasvete

v težkih življenjskih vprašanjih ali prodaji, nakupu, najemu, zagovorni posestev, trgovin, gostin, mlinov, razdolžitvi itd. nudi: Posvetovalnica »Marstan«, Maribor, Koroska cesta 10. Vpisnina Din 10.—, 3 znamke.

Tvornica

štampiljk

Teodor Rabič

Ljubljana

Miklošičeva cesta 15

Štampiljke v moderan

izdelavi

Žimnice

(modroce)

ima najcenejše stalno v zalogi in izvršuje vsa tapetniška dela Sitar Karol, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Wolfova 12. 411

Ako želite kupiti

na

obroke

obrnite se na

KREDITNO ZADRUGO

DETAJLNIH TRGOVCEV

r. z. z. o. z.

v Ljubljani

Cigaletova 1 (zr. sod.)

Predno se odločite za nakup parket

Parketi vseh vrst in velikosti

zahtevajte naše brezobvezne oferte, oglejte si naše blago. — Storite to v svojem lastnem interesu! Naši parketi priznane izvrstne kvalitete in najpreznejše izdelave Vas bodo zadovoljili v najvišji meri! Cene absolutno konkurenčne.

Ivan Šiška, Ljubljana

tovarna parket in parne žage

Metelkova ulica 4. — Telefon interurban 2244

NAJNOVEJŠA KOLESKA ZA OTROKE!
TOVARNA PELIKAN
 KOLESNI DELI — PNEUMATIKE — EN DETAJL
 LAKIRANJE — PONIPLANJE
 EN GROS
 Otroški vozički
 MARJIN TRG ST. 8
 TOVARNA
 Ljubljana VII.
 SPREJEMA VSA POPRAVILA KOLES IN VOZIČKOV!

Sodnijska prodaja premičnin

V izvršilnih zadevah proti grofu Scapariju v Murški Soboti bo glasom sodnega sklepa E 231/30 od 18. septembra naprej do 30. novembra t. l. v gradu v Murški Soboti vsak četrtek, petek in soboto sodnijska prodaja premičnin iz proste roke.

pod ključem... odseki ne store ničesar. Odsek Sulic, Robespierre-ov odsek, ostane miren. To vem, ker je tudi moj oče zraven. Ako greš v mestno hišo, se brez potrebe pogubiš?

»Mar hočeš, da bi bil strahopeten?«

»Nasprotno, ako si zvest Konventu in slušaš zakon, je to pogum.«

»Zakon je mrtev, kadar slavé zmago zločinci.«

»Evarist, poslušaj svojo Elodijo; poslušaj svojo sestro; pridi in sedi k njej, da ti pomiri razburkano dušo.«

Pogledal jo je: še nikoli se mu ni zdelo tako mikavna; še nikoli mu ni zvenel ta glas tako strastno in tako prepričevalno na ušesa.

»Dva koraka, samo dva koraka, moj dragi!«

Vlekla ga je proti nanesenemu gričku, kjer se je dvigal podstavek zvrnjene sohe. Okrog so stale klopi, polne šetalcev in šetalk. Prodajalka ročnih del je ponujala čipke; prodajalec zdravilnih pijač s sodčkom na hrstu je vihtel svoj zvonec; dekletca so se igrala z obročki. Na bregu so sedeli negibno ribiči s trnki v roki. Vreme je bilo viharno, nebo zastrto. Sklonjen nad ograjo je upiral Gamelin poglede na otok, zaostren kakor ladijin rilec, poslušal ječanje vrhov drevov v vetru in čutil, kako mu zaliva dušo brezkončna želja po miru in samoti.

In kakor sladke odmeve njegove misli je šepetal Elodijin glas:

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 19784.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od dne 1. septembra do dne 7. septembra 1930.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	5	—	—	—	5
Celje	3	2	—	—	5
Dolnja Lendava	2	—	1	—	1
Gornji Grad	1	—	—	—	1
Kamnik	1	—	—	—	1
Konjice	1	—	1	—	—
Krško	1	1	—	—	2
Laško	1	—	—	—	1
Litija	7	—	—	—	7
Ljubljana (srez)	2	—	—	—	2
Ljutomer	2	—	—	—	2
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Novo mesto	1	—	—	—	1
Ptuj	—	1	—	—	1
Radovljica	—	1	—	—	1
Šmarje pri Jelšah	3	—	2	—	1
Skupaj	31	6	4	—	33

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Griza. — Dysenteria.					
Celje (mesto)	1	—	1	—	—
Kranj	10	5	—	—	14
Ljubljana (srez)	2	—	—	—	2
Ljubljana (mesto)	10	3	5	—	8
Maribor desni breg	3	1	1	1	2
Maribor levi breg	—	1	—	—	1
Maribor (mesto)	2	—	—	—	2
Novo mesto	3	17	—	1	19
Skupaj	31	27	8	2	48

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Škrlatinka. — Scarlatina.					
Celje (mesto)	2	2	1	—	3
Gornji Grad	1	—	—	—	1
Kamnik	1	—	1	—	—
Kranj	8	—	—	—	8
Kočevo	1	—	—	—	1
Krško	3	—	—	—	3
Laško	9	—	—	—	9
Ljubljana (srez)	8	—	1	—	7
Ljubljana (mesto)	6	2	3	—	5
Ljutomer	2	—	2	—	—
Maribor desni breg	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Maribor (mesto)	2	4	—	—	6
Murska Sobota	4	—	1	—	3
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	2	—	1	—	1
Radovljica	—	1	—	—	1
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Šmarje pri Jelšah	1	2	—	—	3
Skupaj	49	11	10	—	50

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Ošpice. — Morbilli.					
Gornji Grad	1	—	—	—	1
Konjice	—	2	—	—	2
Skupaj	1	2	—	—	3

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Davica. — Diphtheria et Croup.					
Brežice	11	2	—	—	13
Celje	2	3	1	1	3
Gornji Grad	—	1	—	—	1
Kranj	1	1	—	—	2
Konjice	—	1	1	—	—
Krško	4	3	—	1	6
Laško	3	2	1	—	4
Litija	1	1	1	—	1
Ljubljana (srez)	11	4	2	2	11
Ljubljana (mesto)	8	—	2	—	6
Ljutomer	—	1	—	—	1
Maribor desni breg	—	5	—	—	5
Maribor levi breg	—	1	—	—	1
Maribor (mesto)	2	3	—	—	5
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	1	1	1	—	1
Radovljica	1	2	1	—	2
Slovenjgradec	3	—	—	—	3
Šmarje pri Jelšah	23	6	9	2	18
Skupaj	72	37	19	6	84

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrosppinalis epidemica.					
Maribor levi breg	1	—	1	—	—
Skupaj	1	—	1	—	—

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Celje	2	—	—	—	2
Kamnik	27	—	—	—	27
Kranj	23	—	1	—	22
Murska Sobota	2	—	—	—	2
Skupaj	54	—	1	—	53

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Celje	1	—	—	—	1
Krško	2	—	—	—	2
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Skupaj	4	—	—	—	4

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Odravali	Umrli	Ostali v oskrbi
Sen. — Erysipelas.					
Brežice	1	—	—	—	1
Kranj	—	1	—	—	1
Krško	—	1	—	—	1
Laško	1	1	—	—	—
Logatec	1	—	1	—	—
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	2	1	8	—	—
Novo mesto	1	1	—	—	2
Prevalje	1	—	—	—	1
Radovljica	—	1	—	—	1
Slovenjgradec	1	—	—	1	—
Šmarje pri Jelšah	1	—	1	—	—
Skupaj	10	5	6	1	8

Ljubljana, 12. septembra 1930.
Po odredbi bana:
zdravstveni inšpektor:
Dr. Mayer.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C 439/30—2. 2173

Oklic.
Šander Ludvik, posestnik v Kuštanovcih št. 69, je vložil tožbo zoper Horvat Julijo roj. Novak ter Novak Josipa, oba posestnika v Kuštanovcih št. 5, radi odstranitve hiše.

Narok za sporno razpravo se je določil na 28. oktobra 1930. ob desetih pri podpisnem sodišču v sobi št. 18.

Ker pa je sedanje bivališče drugotoženca Novak Josip neznan, se mu postavlja za skrbnika gosp. dr. Šomen Ljudevit, odvetnik v Murski Soboti.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. II., dne 11. septembra 1930.

E 56/30—5. 2164

Oklic.
Markoja Štefanu, zasebniku nekje v Ameriki, je vročiti in izvršilni stvari zahtevajoče stranke Znidarič Ferdinand, zasebnika v Kuršincih, zastop. po Zmavec Josipu, odvetniku v Ljutomeru, proti Markoja Štefanu, zasebniku v Ameriki, sklep z dne 10. februarja in 24. marca 1930., opravilna številka E 56/30, s katerim se je dovolila izvršba v zavarovanje z ružičastim terjatve iz vlozke knjižice radi 2500 dinarjev s prip. in izvršba z vnovčevanjem zarubljene hranilne knjižice.

Ker je bivališče Markoja Štefana neznan, se postavlja za skrbnika g. Kryl Božidar, viš. pis. ofic. in Ljutomeru, ki ga bo zastopal na njegovo nevarnost in stroške, dokler se ne oglasi sam ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Ljutomeru odd. II., dne 11. septembra 1930.

A 165/30—12. 2165

Sklice zapuščinskih upnikov in dolžnikov.

V svrhu ugotovitve zapuščine po dne 30. julija 1930. umrlem posestniku Zupanecu Ivanu od Svetega Vida pri Grobelnem se po §§ 98. in 133. zap. pat. sklicujejo vsi upniki in dolžniki zapustnika s pozivom, da pri podpisnem dne 29. septembra 1930. ob pol devetih urah na zapisnik ali preje pismeno napovedo in izkažejo svoje terjatve oziroma dolg na dan zapustnikove smrti, ter izjavijo, ali so brez tožbe pripravljene pod prisego potrditi, da so njihove navedbe pravilne in popolne, in da vedoma niso ničesar zamolčali ali prikrili (Gl. XLII uvod. zak. k cpr.).

Upniki, ki bi zemljiškoknjižne nezavarovane terjatve ne prijavili, ne bi imeli nikake pravice do zapuščine, ko bi pošla vsled plačila napovedanih terjatev.

V Šmarju pri Jelšah, dne 16. septembra 1930.

Kr. javni notar kot sodni poverjenik:
Kogej Jak., s. r.

E 75/30—7. 2168

Dražbeni oklic.
Dne 18. oktobra 1930. ob desetih in 15 minut bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Vel. Poljane, vl. št. 212. Cenilna vrednost 15.000 Din; najmanjši ponudek: 10.000 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe,

sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ribnici, oddelek II., dne 13. septembra 1930.

E 1365/29—15. 2169

Dražbeni oklic.
Dne 21. oktobra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Pohorje, vl. št. 18.

Cenilna vrednost: Din 89.340—; vrednost pritlikline: Din 4403—; najmanjši ponudek: Din 62.496—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, dne 9. septembra 1930.

E 1485/30—12. 2170

Dražbeni oklic.
Dne 25. oktobra 1930. ob desetih bo na licu mesta v Stopercih dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Stoperca, vl. št. 229.

Cenilna vrednost: Din 37.302.00; najmanjši ponudek: Din 24.875—. Dražba se bo vršila po parcelah.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 10. septembra 1930.

E 276/30—11. 2167

Dražbeni oklic.
Dne 3. novembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Kočice, vl. št. 35.

Cenilna vrednost: 20.135 Din 35 p; vrednost pritlikline: 6480 Din; najmanjši ponudek: 17.744 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Rogatecu, dne 11. septembra 1930.

Vpisi v zadržni register.

II. Vpisali so se dodatki in izpremembe pri nastopnih zadrukah:

566. Sedež: Sv. Marjeta na Dr. p. Dan vpisa: 4. septembra 1930. Besedilo: Agrarna zajednica v Sv. Marjeti na Dr. p., občina Sv. Marjeta na Dr. p., registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Po sklepu občnega zbora z dne 1. 6. 1930 se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorji: 1. Šimek Franc, invalid pri Sv. Marjeti na Dr. polju št. 21, 2. Solatnik Franc, posestnik v Turnišču št. 56.

Likvidacijska firma: Agrarna zajednica v Sv. Marjeti na Dr. p. registrovana zadruga z neomejeno zavezo v likvidaciji.

Podpis firme: Likvidatorja skupno podpisujeta likvidacijsko firmo.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 4. septembra 1930. (Firm 760/30 — Zadr. II 49/6.)

567. Sedež: Krka. Dan vpisa: 6. septembra 1930. Besedilo: Hranilnica in posojilnica na Krki, reg. zadr. z neom. zav.

Izbrisali so se člani načelstva Ivan Raztresen, Alojzij Koželj in Josip Zajc ter vpisali novo izvoljeni člani načelstva Alojzij Intihar, šol. upravitelj, Alojzij Jaklič, pos., Šica 1, Ciril Zajc, pos., Muljava 3.

Okrožno sodišče v Novem mestu, dne 6. septembra 1930. (Firm 195/30 — Zadr. I 128/17)

568. Sedež: Ljubljana. Dan vpisa: 8. septembra 1930.

Besedilo: Delavska založba, registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani.

Izbrisajo se člani načelstva: Kranjc Slavko, Languš Jože, Jeršič Miro in Rutar Jože.

Vpišejo se novi člani načelstva: Krošl Tone, akademik, Wolfova ul. 11, Ljubljana, Čuč Vilko, uradnik, Gruberjevo nabrežje 6, Ljubljana.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. septembra 1930. (Firm 1343/30 Zadr. VIII 307/6.)

Razglasi raznih uradov in oblastev

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje z dne 8. septembra 1930.

Aktiva.	Dinarjev
Metalna podloga	338,351.483-27
Posojila	1.461,526.213-80
Račun za odkup kronskih novčanic	929,332.063-35
Račun začasne zamene	148,265.475-83
Dolg države	2.997,155.034—
Vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanic	2.138,377.163—
Saldo raznih računov	1.147,195.115-54
	9.160,202.548-79

Pasiva.

Glavnica Din 50,000.000 v kovanem zlatu: od te vplačano	80,000.000—
Rezervni fond	12,563.917-39
Novčanic v obtoku	5.537,701.840—
Državni račun začasne zamene	148,265.475-83
Terjat	

Potovanje v Ameriki

V Evropi in v Ameriki ljudje mnogo potujejo. Toda kje je potovanje boljše in cenejše, ali pri nas, ali pa tam na oni strani velike luže? Kdor hoče odgovoriti na to vprašanje kolikšak pravilno, mora vpoštovati tudi okolnost, kako človek potuje, kajti če dobiš za svoj denar tudi kaj primernega, da si zadovoljen, je to še vedno boljše, kakor če se voziš navidezno poceni, a ne dobiš nobene ugodnosti nikjer.

Železnice so v Ameriki razmeroma drage. Na ameriških železnicah poznajo samo en razred, ki ima mehke sedeže, stane pa vožnja v tem razredu približno toliko, kakor stane pri nas brzovlak drugega razreda. Spalni vozovi pa, kjer se Amerikanci jako radi vozijo že zaradi velikih razdalj, so v Ameriki mnogo cenejši kakor pri nas. Postelja v spalnem vozu stane približno toliko kakor pri nas soba v srednje dobrem hotelu. Žalibog pa so spalnice v ameriških vlakih precej ozke; postelje so postavljene po dolgem ob stenah vagonov, in sicer po dve, druga vrh druge, loči jih pa hodnih po sredini. Ker nimajo posebnih oddelkov za moške in ženske, se mora vsak slačiti in oblačiti za zastonj, tako da na postelji napol sedi, napol leži.

Kdor ima mnogo denarja, potuje seveda lahko silno komudno. Na ameriških železnicah vozi mnogo vlakov, ki nič ne zaostajajo glede udobnosti za prvovrstnimi hoteli v Evropi. Kopalnice, klubski prostori, razgledni vozovi, brivec, telefon, knjižnica, prave preproge, dragocene slike in pisalni stroj — vse je na razpolago v »extra fase train«-u. V takem vlaku potuje lahko tudi najbolj razvajen milijonar 4 do 5 dni iz Newyorka v San Francisco.

Cenejša kakor z vlakom pa je v Ameriki vožnja z avtomobilom. Pri nas je še narobe. Ameriški avtobusi imajo prostora za 30 do 40 oseb, in vozijo tako hitro, kakor se pri nas zaradi naših slabih cest niti voziti ne da. Danes imajo v Ameriki že več družb, ki prevažajo s svojimi avtobusi potnike od Atlantskega do Tihega oceana. Vožnja traja, če se voziš podnevi in ponoči, skoro cel teden. V velikih avtobusih, ki oskrbujejo ta promet, se da sedeže ponoči spremeniti v postelje. Kljub temu pa, da je vožnja z avtobusom v Ameriki za 20 do 25 odstotkov cenejša kakor z vlakom, se vendar ljudje ne podajajo radi na dolga potovanja z avtobusom. Kdor pa hoče v Ameriki res udobno in po-

ceni potovati, ta si kupi svoj avto. Dobro ohranjen avtomobil ne stane več kot 200 dolarjev, pa še vedno izdrži pot nad 20.000 kilometrov brez napake. Bencin ali pa gazolin v Ameriki ni drag in zato je najboljše, če potuješ po Ameriki s svojim avtomobilom. Vožnja stane manj kakor pri nas v tretjem razredu osebnega vlaka.

Tudi hotela ti ni treba plačevati, če se voziš v Ameriki s svojim avtomobilom. Šotor za prenočevanje, odeje in nekaj najpotrebnejše kuhinjske posode lahko kupiš v Ameriki že za 20 dolarjev. Ustaviš se, kjer se hočeš, postaviš si svoj šotor v par minutah in si skuhaš svojo jed in vse je v redu.

Potovanje z lastnim avtomobilom je v Ameriki najboljši način potovanja, ki ima pa še to prednost, da se lahko pelješ tudi tja, kamor nobena železnica ne pelje.

Sir John Franklin.

Tudi ostanke Franklinove polarne ekspedicije so našli.

Kanadski major Burwards je pri svojem letu na magnetični severni tečaj na otokih kralja Viljema našel dve taborišči Franklinove polarne ekspedicije. Sir John Franklin je odpotoval v polarne kraje leta 1845. na povelje angleške vlade, da najde, če mogoče, pot po morju severno od Kanade do Behringovega preliva.

Največji hotel na svetu

Kakor je vse, kar je najboljše, najdražje in največje navadno v Ameriki, kjer imajo ljudje nad te vrste rekordi kar otroško-nedolžno veselje, tako ima tudi Amerika tudi največji hotel na svetu. To je hotel »Pensylvania« v Newyorku. Hotelu pravijo »mesto desetih tisoč«, kajti v njem stanuje vsak dan do 3000 potnikov, poleg teh pa obišče hotel vsak dan še po 5000 domačih gostov, vsem pa streže 2250 nameštencev.

Za goste je na razpolago 2200 sob. Cene sob so različne; dobiš sobo že za 4 dolarje na dan, so pa sobe tudi po 12 dolarjev. Vsaka soba je priključena na kopalnico; gostje imajo na razpolago 1760 kadi in 953 prh. Poleg tega ima še 2 turški kopeli, eno za ženske, eno za moške.

Za goste pripravijo na dan po 11.520 porcij jedi. Na vsako minuto torej 8 porcij. Jedi servirajo v 6 restavracijskih prostorih. Vsak dan porabijo po 1450 litrov mleka in smetane, 548 ducatov jajc, 1500 litrov ledu, 20.000 komadov peciva in 700 hlebcev kruha, 600 kolačev in 400 kg perutnine. Za kuho porabi kuhinja na dan 1350 kubičnih metrov plina, čistilni stroji za jedilno pripravo pa osnažijo na dan pa 15.000 kosov. Vse potrebno vodo precejaajo v hotelu in sicer po 11.370 litrov vode na uro. Za toplo vodo segrejejo po 100 litrov vode na sekundo. Vse cevi v hotelu merijo 180 kilometrov.

Za hlajenje zraka v sobah in za hlajenje jedi

izdelajo na dan po 115 ton ledu. Končno pa je poleti v sobi še prevroče, se lahko popne na enem od 16 dvigal na vrt na vrhu strehe, kjer se lahko hladi 78 metrov visoko nad ulico.

Perila operejo v lastni pralnici vsak dan 40.000 funtov, za razsvetlavo pa porabijo na dan 12.000 kilovatnih ur. Vse električne napeljave so dolge 885 kilometrov, ne računši napeljavo za telefon, ki ga ima vsaka soba. Tudi radio je v vsaki sobi.

Telefonska domača centrala v hotelu je največja privatna telefonska centrala na svetu, ki posreduje mesečno do 200.000 pogovorov.

Hotel izdaja tudi svoj domači časopis »The Hotel Pennsylvania Daily«. List izhaja vsak dan na 8 straneh, tiska ga pa hotelska tiskarna. To je edini dnevnik na svetu, ki ga izdaja hotelsko podjetje.

Izvrstna je tudi hotelska knjižnica, kjer je na razpolago gostom nad 5000 knjig v nemškem, francoskem, angleškem in španskem jeziku. Tudi s to knjižnico so dosegli Amerikanci svoj rekord, ker je to največja hotelska knjižnica na svetu.

Hotel ima tudi svojo bolnišnico, ki leži v 10. nadstropju, da bolnikov ne moti preveč polični hrušč. Bolnišnica ima tudi sijajno urejen prostor za operacije, tudi za težje. Samoposebi je umevno, da ima hotel tudi svojega zobozdravnika.

Ob vhodu v hotel se vrsti lokal za lokalom, kjer lahko kupiš vse, kar potrebuješ, od cvetlič

do tobaka. Tudi notar je gostom vedno na razpolago in prvovrsten stenograf.

V svoji sobi najde gost, karkoli potrebuje; od mila pa do škarij in celo sveto pismo. Če pa želi še kaj posebnega, naroči lahko vse telefonično. Če pa pride za gosta kakšno pismo, naznani ta dogodek gostu poseben električni znak.

Hotel leži baš ob velikem kolodvoru pennsylvanske železnice. S kolodvorom je hotel spojen s posebnimi hodniki pod zemljo, tako da pride gost lahko kar iz vlaka v hotel brez najmanjše sitnosti.

Gospod župan posreduje ženitve

Neznatno italijansko mestce Camporgiano je danes mesto, o katerem se v celi Italiji največ govori, kajti to mesto je prvo, kjer so odprli prvo uradno posredovalnico za ženitve kar na magistratu, to pa po zaslugi gospoda župana.

Do tega pa je prišlo tako: Približno pred letom dni je gospod župan ugotovil, da so njegovi moški občani glede ženitve silno zanikrni in malomarni, kajti od 1. 1925. naprej se ni nihče v njegovi občini oženil. Fantje so ostali trdovratni sovražniki poroke, čeprav slove camporgianska dekleta daleč naokrog kot lepote. Zadevo so omenili tudi rimski časopisi, kar je bilo gospodu županu jako neprijetno, ker dobro ve, kako misli o ženitvi in o številnem potomstvu Mussolini. Gospod župan je začel v svoji stiski in zadregi prav resno premišljevati, kako bi se izvlekel iz zagate, pa je ugotovil, da je Camporgiano najcenejše mesto v Italiji, kar je za sklepanje zakonov jako ugodno, ker ženitev ne stane preveč. Nato pa je dal objaviti v raznih italijanskih in angleških listih več fotografij lepih camporgianskih deklet pod naslovom: 1000 lepih deklet čaka na moža.

Te fotografije z oglasom vred je ponatisnilo tudi veliko drugih časopisov, ki so seveda delali razne duhovite in neduhovite opazke o smoli nesrečnih 1000 deklet, ki morajo živeti v kraju, kjer so možakarji očitno sklenili štrajk proti porokam. Posledica poziva pa je bila, da se je vtila na magistrat slavnega mesta Camporgiano kar cela povodenj vprašanj iz vseh držav sveta, kjer so podjetni Amerikanci, Angleži in Španci prosili gospoda župana za naslove fotografiranih deklet s pripombo, da so pripravljene tako lepa dekleta takoj poročiti. Nato je iznajdljivi gospod župan takoj ustanovil

na magistratu poseben oddelček za posredovanje ženitev s svojo lastno registraturo, kjer so vsa camporgianska dekleta popisana: barva las, velikost, starost, premoženje. Seveda je povsod priložena fotografija. Župan je oddajal dekleta kot svoje žemlje na vse strani sveta. Dosegel pa je še drug uspeh. Ko so njegovi možakarji videli, kako odhaja dekleta za dekletom v tujino, so se začeli hitro še sami ženiti, da jim vse ne uidejo. Ker pa vprašanja še vedno prihajajo, je začel gospod župan posredovati za ženitve tudi za dekleta iz okolice. Dekle, ki se hoče omožiti, pošlje gospodu županu sliko in potrebne podatke in kmalu je poroka, ali pa vsaj zaroka.

Petrograd-Leningrad po vojni

Leningrad — prej Petrograd — šteje danes 2.026.000 prebivalcev. Prebivalcev je torej v Leningradu danes toliko kakor jih je bilo pred vojno. V socialnem oziru pa je nastopila velika izprememba. Prej je pripadala ogromna večina prebivalstva carskim uradniškim rodbinam, današnje prebivalstvo pa je večinoma proletarsko, ki stanuje v vnanjih predmestjih. Slavnostni »Nevski prospekt« je danes skoro izumrl. Današnja slika Leningrada je popolnoma drugačna kot pred vojno. Po naredbi komunističnega poveljnika mesta so podrli v bližini prejšnje poletne carske rezidence postavljene spomenik Petra Velikega. Prejšnje vojašnice gardne konjenice so prezidali v dom za rodbine mornarjev, desno krilo Aleksandrove palače v Carskem selu so pa prezidali v sanatorij za bolne delavce. »Vsak večer pa žvižga piščalka policaj«, piše »Krasnaja Gazeta«, »in množica se zbira, da vidi, kako bodo aretirali pijanca«. V vsaki od 70.000 hiš v Leningradu je namreč vsak večer ta ali oni pošteno okajen, čeprav vse po vseh stenah plakati vlade proti pijančenju. Zganje prodajajo v čajarnah, v jedilnicah in v gostilnicah tudi čez ulico, policija pa ne more storiti drugega, kakor da uradno ugotavlja, da število alkoholikov raste. Pijejo vse, kar je sploh pitno oziroma tekoče, tudi denaturirani špirit, tako da beleži lokalna kronika včasih po 13 smrtnih slučajev na dan vsled zastrupljenja z alkoholom. Alkohol vživa vse, od otrok do starcev, tako da je kriminaliteta narasla v zadnjih mesecih za 10 procentov samo pri mladostnikih. Vsako leto pobere policija na ulici do 130.000 pijancev, od teh pa je 87 odstotkov delavcev.

Prva slika o potopu ladje »Tahiti«. Novo-zelandski potniški parnik »Tahiti« je prišel 600 kilometrov južno od otoka Narotonga v Tihem oceanu ob svoje krmilo. Komaj pa je prispela od ladji, ki so plule v bližini, prva pomoč in so bili potniki rešeni, se je ladja potopila.

Iz modernega

Let profesorja Picarda.

Poročali smo že, da se bo te dni dvignil v zračne višave profesor Picard, da doseže s svojim zrakoplovom višino vsaj 14.000 metrov. 15. septembra se je res dvignil v zrak, toda po poročilih časopisov se je njegov poskus izjalovil. To so mu napovedovali že sloviti nemški in švicarski učenjaki.

Kolo bodočih sračnih velikanov.

Tako izgleda kolo bodočih velikih letal, kakor jih že danes izdeluje neka znamenita ameriška tvornica. Kolo prevažajo za reklamo z avtomobilom po ulicah velikih ameriških mest. Današnja velika letala, kakor je n. pr. letalo s fabrike Junkers, ki ima 2000 konjskih sil, imajo že danes ne dosti manjša kolesa.

letalstva

Zene in mati svetovnih francoskih letalcev.

Ko sta letalca Costes in Bellonte srečno preletela atlantski ocean, sta soprogji obeh letalcev obiskale mater ponesrečenega francoskega letalca Nungesserja in sta ji poklonili dva krasna šopka ovetlic. Na sliki vidimo mater Nungesserjevo v sredini, na levici je gospa Costes, na desnici pa gospa Bellonte.